

332.024
พ188ป
2559

ปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจัดการทางการเงิน
ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

126 ก.ย. 2561

ปริญญาานิพนธ์
ของ
พนมพร เปี่ยมศิลปกรรม.

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ธันวาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

A 429695

ปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจัดการทางการเงิน
ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พนมพร เปี่ยมศิลธรรม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ธันวาคม 2559

พนมพร เปี่ยมศิลาธรรม. (2559). ปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา ปริญญาโท: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยดา สมบัติวัฒนา, รองศาสตราจารย์ ดร. อังคินันท์ อินทรกำแหง.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างปัจจัย จิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวม และรายด้านของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกัน และ 2) เพื่อศึกษา อำนาจการทำนายของกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการ จัดการทางการเงินของข้าราชการครูด้านรวม ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ข้าราชการครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตาม สัดส่วนของขนาดโรงเรียน เก็บข้อมูลด้วยแบบวัดประเภทมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นใหม่ตามนิยามปฏิบัติการและนำแบบวัดมาปรับปรุง มีค่าความเชื่อมั่นแบบ สัมประสิทธิ์แอลฟา ระหว่าง .72 ถึง .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา การ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น

ผลการวิจัยพบว่า 1) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทาง สังคมทางการเงิน ที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู ในด้านรวม ด้านการ จัดหาเงินและด้านการใช้จ่ายเงิน 2) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสาร ทางการเงิน ที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู ในด้านรวม ด้านการจัดหา เงินและด้านการใช้จ่ายเงิน และ 3) ตัวทำนายร่วม 6 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการ ทางการเงินด้านรวม ได้ 37.20% โดยตัวทำนายสำคัญ คือ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน

PSYCHOLOGICAL AND SOCIAL SITUATIONAL FACTORS RELATED TO THE MONEY
MANAGEMENT BEHAVIORS OF GOVERNMENT TEACHER IN
BANGKOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

December 2016

Phanomporn Piamsiltham. (2016). *Psychological and Social Situational Factors Related to the Money Management Behaviors of Government Teachers in Bangkok Primary Educational Service Area Office*. Master's thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Dr. Piyada Sombatwattana, Assoc. Prof. Dr. Ungsinun Intarakhamhang.

The objectives of this study were as follows: 1) to study the participation and interaction between psychological and social situational factors that effect behavior in money management, both overall and in separate aspects of government teachers, both overall and in separate groups, which are in a different bio-society and 2) to study the predictability of psychological and social situational factor groups and how they have effected money management behavior in both overall and separate aspects overall and with minor groups from a different bio-society. The samples of this research consisted of three hundred teachers from primary schools under the authority of the Bangkok Primary Educational Service Area Office by using proportional and stratified random sampling of school sizes. The data collection had a six-point rating scale, which according to operational definitions and took the measurement form for adjustment. There was the reliability in alpha coefficients at between .72-.95. The statistics for analysis were descriptive statistics, Two-Way Analysis of Variance, and Hierarchical Multiple Regression Analysis.

The research results found that 1) the interaction between having aspects of discipline regarding money and social support effected behavior in money management of government teachers in overall, terms; as well as the aspects of financial procurement and expenditure; 2) the interaction between having aspects of discipline regarding money and perception of financial information effected behavior in money management of government teachers in overall, terms; as well as the aspects of financial procurement and expenditure; and 3) the shared predictors of six variables could predict money management behavior overall aspects were at 37.20%. Overall, groups with significant predictors had perception of financial information.

ปริญญานิพนธ์

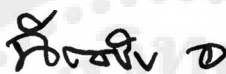
เรื่อง

ปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน
ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ของ

พนมพร เปี่ยมศิลปกรรม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์จักรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่...¹⁶...เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

ที่ปรึกษาหลัก

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยดา สมบัติวัฒนา)

(ดร.พรรณี บุญประกอบ)

ที่ปรึกษาร่วม

กรรมการ

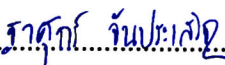
(รองศาสตราจารย์ ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยดา สมบัติวัฒนา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง)

กรรมการ

(ดร.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทสำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความเมตตากรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยดา สมบัติวัฒนา ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท และรองศาสตราจารย์ ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง กรรมการควบคุมปริญญาโท ซึ่งทั้งสองท่านได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ มอบโอกาสและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ได้เรียนรู้ อีกทั้งยังให้ความรัก ความห่วงใยและเป็นกำลังใจตลอดมา พร้อมด้วย อาจารย์ ดร.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ เป็นที่ปรึกษาประจำรุ่นให้ความใส่ใจอย่างดียิ่ง ทำให้ผู้วิจัยได้ประสบความสำเร็จในวันนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุदारัตน์ ตันติวิวัฒน์ อาจารย์ ดร.ศรัณย์ พิมพ์ทอง และอาจารย์ ดร.พิชญานี ภูตระกูล ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือวิจัยให้มีคุณภาพ และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พรณี บุญประกอบ ประธานกรรมการสอบปากเปล่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยดา สมบัติวัฒนา รองศาสตราจารย์ ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง และอาจารย์ ดร.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ กรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์เพื่อการปรับปรุงปริญญาโทเล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณคณาจารย์ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ที่ให้ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ มากมาย พร้อมทั้งขจัดเวลาผู้วิจัยมีความพยายามและความอดทน ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัย เจ้าหน้าที่หอสมุดที่ให้ความช่วยเหลือ ขอขอบคุณตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลที่ใช้ในการทำปริญญาโทในครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณบิดามารดาและครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้ พร้อมทั้งยังให้กำลังใจในวันที่เจออุปสรรคปัญหาต่าง ๆ จนผู้วิจัยสามารถทำปริญญาโทได้สำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณหน่วยงาน ผอ.ทิพพาศรี คุณธัมมิดี ที่ให้ความช่วยเหลือทุกเรื่อง ขอขอบคุณคุณปริณวิชัย ทิพนพพร ศิวพร ปาจารย์ รมตะวันและเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ผู้ที่อยู่เบื้องหลังแห่งความสำเร็จในครั้งนี้

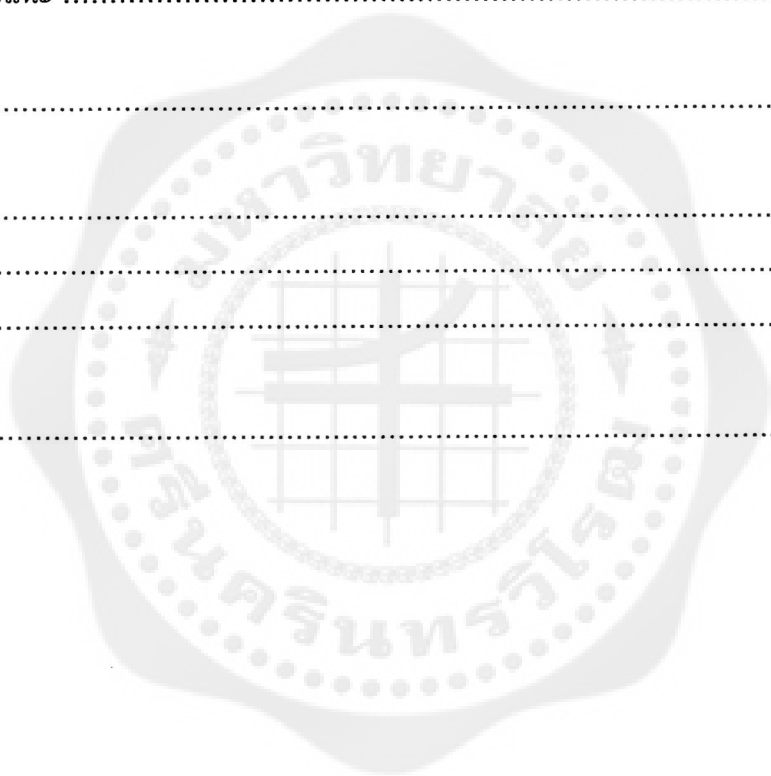
พนมพร เปี่ยมศีลธรรม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
พฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู: ความหมายและการวัด	5
แนวทางการวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุด้านปัจจัยจิต ลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทาง การเงินของข้าราชการครู	17
ปัจจัยจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการ ครู: ตัวแปร ความหมาย และการวัด	17
ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของ ข้าราชการครู: ตัวแปร ความหมาย และการวัด	21
ลักษณะชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการ ครู: ตัวแปร ความหมาย และการวัด	26
กรอบแนวคิดในการวิจัย	27
นิยามเชิงปฏิบัติการ	28
สมมติฐานการวิจัย	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การหาคุณภาพเครื่องมือ	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	57
สรุปผลการวิจัย	58
สรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน	59
ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก	69
ภาคผนวก ข	71
ประวัติย่อผู้วิจัย	97

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่าง	42
3 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	43
4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินด้าน รวมและด้านย่อย ของข้าราชการครูที่มีระเบียบวินัย (ก) และการสนับสนุนทาง สังคมทางการเงิน(ข) แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม	45
5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน ตามความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินของข้าราชการครู ในกลุ่มตำแหน่งครู	46
6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน ตามความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินของข้าราชการครู ในกลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี	47
7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน ตามความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินของข้าราชการครู ในกลุ่มมีจำนวนบุคคลพึงพิง	47
8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดหาเงิน ตามความ มีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มมี จำนวนบุคคลพึงพิง	48
9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินตามที่มี ระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มระดับ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี	49
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินด้าน รวมและด้านย่อย ของข้าราชการครูที่มีระเบียบวินัย (ก) และการรับรู้ข่าวสารทาง การเงิน (ข) แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 9 กลุ่ม	50
11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน ตามความมีระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสารทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่ม ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี	51

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการจัดหาเงิน ตามความ มีระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสารทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มตำแหน่งครู ผู้ช่วย	52
13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินตามความมีระเบียบวินัย และการรับรู้ข่าวสารทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มระดับการศึกษา	53
14 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้นของปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ ทางสังคมเพื่อทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม	54
15 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพฤติกรรมการจัดการ ทางการเงิน	72
16 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต- ควบคุมตน	73
17 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความมีระเบียบวินัย...	74
18 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรับรู้ข่าวสารทาง การเงิน	75
19 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม ทางการเงิน	76
20 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแบบอย่างที่ดีทาง การเงิน	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย .....

28

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พฤติกรรมของผู้บริโภคในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เป็นสาเหตุของปัญหาวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ซึ่งเกิดจากประชาชนจำนวนไม่น้อยใช้เงินมหาศาลซื้อของที่ไม่จำเป็น ส่งผลให้คนตกงาน รวมทั้งบ้านและทรัพย์สินถูกยึด (นพมาศ อึ้งพระ (ธีรเวคิน). 2553: 442) ส่วนประเทศไทย การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้มีการขยายตัวเป็นลำดับอย่างรวดเร็ว ซึ่งระหว่างที่มีการพัฒนาและเติบโตนั้นดูเหมือนว่าเกิดการละเลยในการพิจารณาปัญหาอย่างรอบด้าน ก่อให้เกิดความไม่สมดุลขึ้นในหลายมิติที่ต้องการการแก้ไขอย่างจริงจังก่อนที่จะปัญหาจะทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายเช่น 1) ความไม่สมดุลด้านการกระจายรายได้ จึงเกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ประชาชนโดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน 2) ความไม่สมดุลของการพัฒนาเมืองและชนบท โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครมีการหลั่งไหลของชาชนบทยอพยพเข้ามาสู่เมือง เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และ 3) มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมืองอย่างต่อเนื่อง วิถีชีวิตปรับเปลี่ยนเป็นความสมัยใหม่ที่เร่งรีบ ผิดกับสภาพการณ์การแข่งขันและกดดันสูง เกิดกระแสวัตถุนิยม การบริโภคที่เกินความจำเป็น การใช้เทคโนโลยีในทางที่ไม่เหมาะสม ขาดการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานส่งผลต่อสภาพจิตใจความรู้สึกนึกคิดและวิถีการดำเนินชีวิตโดยรวม ทำให้ภูมิทัศน์ทางานของสังคมที่มีอยู่ลดลงจนก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ ตามมาเช่น ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด หนี้สิน คอร์รัปชันและความขัดแย้ง (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. 2554: 7-8)

สำหรับวิกฤตเศรษฐกิจต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมาเป็นตัวอย่งให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจากการลงทุน การผลิต การบริโภคที่ไม่อยู่บนพื้นฐานหลักการแห่งความพอเพียง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ที่ทำให้การพัฒนาประเทศไทยต้องหยุดชะงัก หรือวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ของสหรัฐอเมริกาก็เช่นเดียวกัน มีสาเหตุหลักมาจากการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ไม่เป็นไปอย่างพอประมาณ พอเหมาะและพอดี การตัดสินใจบริโภคและลงทุนที่ไม่ตั้งอยู่บนเหตุผล แต่ตั้งอยู่บนความประมาทมีความเสี่ยง เนื่องจากขาดความรอบรู้ ไม่รอบคอบระมัดระวังในการใช้หลักวิชาการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริงในแต่ละขณะและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดคุณธรรมความซื่อสัตย์ในการทำหน้าที่และดำเนินธุรกิจรวมถึงการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการส่งผลกระทบต่อปัญหาจนนำไปสู่วิกฤตเศรษฐกิจและสังคม (ปรียานุช พิบูลสรารุช. 2554: 77) ส่วนฉันทรัฐพงศ์ ทองภักดี (2555: ออนไลน์) กล่าวว่า วิกฤติที่แสดงถึงความไม่พอเพียงในสังคมไทยมี 6 ประเด็น คือ 1) ความไม่พอเพียงในการบริโภค-การออมลดลง 2) การลงทุนอย่างไม่พอเพียง 3) การก่อหนี้อย่างไม่พอเพียง 4) การประเมินเศรษฐกิจไทยที่สูงเกินความเป็นจริง 5) การบริหารเศรษฐกิจที่ขาดภูมิคุ้มกันที่ดี และ 6) ความไม่พอเพียงด้านคุณธรรม สอดคล้องกับปรัชญากร วงศ์จันทร์ (2553: 13) ได้กล่าวถึงปัญหาทางด้านสังคม เช่น ปัญหา

อาชญากรรม ฆ่า ปล้น ชิงทรัพย์ ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากบุคคลละเลยการวางแผนการเงิน โดยยกตัวอย่างจากผลการสำรวจของเอแบคโพลล์ถึงสาเหตุที่ทำให้คนกรุงเทพมหานครเครียดพบว่า ชาวกรุงเทพฯ มีความเครียดถึง 98.1% และในกลุ่มคนที่เครียดมี 13.3% เคยคิดฆ่าตัวตายมาแล้ว ทั้งนี้ สาเหตุของความเครียดนั้นส่วนใหญ่มาจากปัญหาเรื่องการเงิน การใช้จ่าย หนี้สิน ดูเหมือนว่าตัวการที่ทำให้บุคคลรู้สึกเครียดซึ่งเป็นปฏิกิริยาของร่างกายและจิตใจที่ไม่พึงปรารถนานั้น หนีไม่พ้นเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ และถ้าบุคคลสามารถจัดการกับเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพปัญหาที่เกี่ยวกับเรื่องเงิน ก็ไม่น่าจะเกิดขึ้น (รัชนีกร วงศ์จันทร์. 2553: 171)

ในการดำเนินชีวิตของบุคคลและครัวเรือนจึงควรนำไปสู่ “การสร้างความสุขและยั่งยืน” รวมถึงดำเนินชีวิตอย่างผาสุก ไม่เบียดเบียนตนเอง ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อมและมีการแบ่งปัน สร้างสรรค์สู่ผู้อื่น โดยมีเป้าหมายที่จะปฏิบัติตนให้หลุดพ้นจากสภาพปัญหาที่รุมเร้าจากการเผชิญความเสี่ยงในการดำเนินชีวิต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สร้างปัญหาที่บุคคลและครัวเรือนกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันมักจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการครองชีพในชีวิตประจำวันได้แก่การมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย จากการเพิ่มขึ้นของรายได้มีสัดส่วนการเติบโตไม่ทันกับรายจ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นเพราะระดับราคาสินค้ามีการปรับตัวสูงขึ้น การมีหนี้สินล้นพ้นตัวที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการกู้ยืมมาเพื่อการบริโภคประจำวัน หรือมาจากการพัฒนาในยุคปัจจุบันมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคนิยม ฟุ้งเฟ้อ ใช้จ่ายใช้สอยเกินความจำเป็น และการขาดระบบเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความเสี่ยงเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต (ณดา จันทร์สม. 2554: 143-144) ดังนั้น การวางแผนทางการเงินถือเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีทิศทาง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเมื่อมีรายรับเข้ามา รายจ่ายต่าง ๆ ก็จะทยอยเกิดขึ้นตามความเคยชินซึ่งจ่ายในสิ่งที่จำเป็น แต่บางครั้งจ่ายไปกับสิ่งที่ไม่จำเป็นทำให้รายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย ส่งผลให้ต้องหาเงินเพื่อเพียงพอกับรายจ่ายที่เกิดขึ้นและถ้าเป็นเช่นนี้บ่อย ๆ ก็จะกลายเป็นหนี้ก้อนโตในที่สุดแต่ถ้าหากมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้าและมีวินัยในการออมอย่างสม่ำเสมอ เงินออมนั้นก็จะสามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนได้ (กิตติพัฒน์ แสนทวิสุข. 2551: 2) นอกจากนี้ สุदारัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2555: 17) กล่าวว่า เงินเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของบุคคลในปัจจุบันเป็นเครื่องมือในการสะสมความมั่นคง และทำให้บุคคลมีอำนาจทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการบริหารการเงิน ในการนี้วารสารณิสามโกเศศ (2549: 80) กล่าวว่า ข้าราชการครุจำนวนไม่น้อยในบ้านเราประสบปัญหาหนี้สิน ซึ่งเป็นผลพวงจากการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการหาเงินและการใช้เงิน ตลอดจนขาดทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต และจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของผู้วิจย ซึ่งรับผิดชอบงานเงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครุ จำนวน 13 จังหวัด คือ เชียงใหม่ พิจิตร อำนาจเจริญ กรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ชลบุรี ตราด กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต และระนอง โดยมีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ ประสาน และติดตามข้าราชการครุผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันการกู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนที่มีหนี้ค้างชำระ ผลจากการตรวจสอบพบว่ามีข้าราชการครุผู้กู้ยืมบางราย

ไม่สามารถชำระหนี้คืนเป็นรายเดือนได้ตามที่มีการจัดทำสัญญากู้ยืมและสัญญาค้ำประกันไว้ การชำระหนี้หน่วยงานต้นสังกัดจะเป็นผู้ดำเนินการหัก ณ ที่จ่าย ทุกเดือน โดยกรุงเทพมหานครมีหนี้ค้างชำระสูงสุดข้อมูล 3 เดือนล่าสุด ดังนี้ ตุลาคม 2558 ร้อยละ 31.66 พฤศจิกายน 2558 ร้อยละ 26.66 และธันวาคม 2558 ร้อยละ 30.66 ซึ่งสรุปได้ว่าข้าราชการครูผู้กู้ยืมมีปัญหาทางการเงินที่ควรต้องหาสาเหตุและดำเนินการแก้ไขโดยด่วน จากการมีหนี้ค้างชำระเป็นปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้น ข้าราชการครูมีการจัดการทางการเงินหรือไม่เพียงใด โดยเฉพาะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครซึ่งดำรงชีวิตอยู่ในเมืองหลวง มีค่าครองชีพที่สูง ทำให้ข้าพเจ้าสนใจศึกษาว่ามีปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมใดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้านของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกัน
2. เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครูด้านรวม ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อสร้างองค์ความรู้จากการศึกษาปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมด้านใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดโครงการหรือกิจกรรมให้ความรู้แก่ข้าราชการครูสำหรับจัดการทางการเงินของตัวข้าราชการครูเองอันเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาทางการเงินและหนี้สินของข้าราชการครู
3. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้ข้าราชการครู เกิดพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของตนเอง
4. เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้บริหาร/บุคลากรอื่นทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทางการเงินนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ ข้าราชการครูสายผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ข้อมูลจากสำนักงาน ก.ค.ศ. พุทธศักราช 2558) จำนวน 981 ราย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูสายผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จากสูตร Yamane จำนวน 300 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วน โดยกำหนดโรงเรียนเป็นตัวแบ่งชั้น 2 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยจิตลักษณะมี 2 ตัวแปร ได้แก่

- ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
- ความมีระเบียบวินัย

1.2 ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม มี 3 ตัวแปร ได้แก่

- การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน
- การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน
- การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน

1.3 ลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา จำนวนบุคคลพึงพิงและ

สถานภาพทางเศรษฐกิจ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู แบ่งได้ดังนี้

- 2.1 พฤติกรรมการจัดหาเงิน
- 2.2 พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูสายงานสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จำนวนบุคคลพึงพิง หมายถึง บุคคลที่ข้าราชการครูต้องรับผิดชอบดูแล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. พฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู: ความหมาย และการวัด
  - 1.1 พฤติกรรมการจัดหาเงิน
  - 1.2 พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน
2. แนวทางการวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดตัวแปรเชิงเหตุด้านปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู
3. ปัจจัยจิตลักษณะกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู: ตัวแปรความหมาย และการวัด
  - 3.1 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
  - 3.2 ความมีระเบียบวินัย
4. ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู: ตัวแปร ความหมาย และการวัด
  - 4.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน
  - 4.2 การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน
  - 4.3 การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน
5. ลักษณะทางชีวสังคมกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย
7. นิยามเชิงปฏิบัติการ
8. สมมติฐานในการวิจัย

1. พฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู : ความหมาย และ การวัดแนวคิดเกี่ยวกับเงิน

การเงินส่วนบุคคลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและมีความสำคัญต่อบุคคลทุกช่วงอายุ (รัชนีกร วงศ์จันทร์. 2553: 7) เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้บุคคลได้รับในสิ่งที่ตนหวังไว้ (สุตารัตน์ พิมลรัตนกานต์. 2555: 16-17) มนุษย์บางกลุ่มให้ความสำคัญกับเงินเหนือสิ่งใด ๆ ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว เงินเป็นเพียงสิ่งที่มนุษย์สมมติขึ้นมาเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในระบบเศรษฐกิจเท่านั้น เงินมีบทบาทเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค เพื่อความก้าวหน้าของสังคมในระบบเศรษฐกิจแบบเสรี หรือทุนนิยมเพราะเงินจะเป็นตัวหล่อเลี้ยงเศรษฐกิจที่สำคัญ (เทอดศักดิ์ ศรีสุพล. 2535: 78)

เงิน (Money) หมายถึง สิ่งที่สังคมยอมรับกันโดยทั่วไป ได้แก่ เหรียญกษาปณ์ ธนบัตร หลักทรัพย์ หนี้ รวมถึงเอกสารทางการเงินที่สามารถซื้อขาย แลกเปลี่ยนได้ เช่น เงินฝากธนาคาร เช็ค ดราฟต์ และธนาคณัติ เป็นต้น หน่วยของเงินมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศซึ่งมีการกำหนดค่าเป็นหน่วยเงินตราเช่น บาท ดอลลาร์ ปอนด์ เยน ยูโร หยวน เป็นต้น โดยหน้าที่ของเงินคือ ใช้วัดมูลค่า ใช้เป็นสื่อกลางสำหรับการแลกเปลี่ยน การชำระค่าสินค้าและบริการ ชำระหนี้ตามกฎหมาย และอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคลในการดำรงชีวิตเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย ซึ่งมีความจำเป็นเรื่องเงินมากน้อยแตกต่างกัน ยิ่งยุคปัจจุบันกว่าจะได้ปัจจัยสี่มาต้องใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ดังนั้น เงินจึงมีความสำคัญและมีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เงินกลายเป็นสิ่งพึงปรารถนาของคนส่วนใหญ่ และหลายๆ ครั้ง “เงิน” ก็กลายเป็นตัวการที่สำคัญในการสร้างความสุขและความทุกข์ให้กับบุคคล (วันวิษณุ มิ่งมณีนาคิน. 2555: 172; สูดารัตน์ พิมลรัตนกานต์. 2555: 12-14; รัชนิกร วงศ์จันทร์. 2553: 3; สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2548: 365; เทอดศักดิ์ ศรีสุรพล. 2535: 78)

โดยพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางการเงินอาจมีสาเหตุดังที่ณัฐพงศ์ ทองภักดี (2555: ออนไลน์) กล่าวว่า วิฤติที่แสดงถึงความไม่พอเพียงในสังคมไทยมี 6 ประเด็น คือ 1) ความไม่พอเพียงในการบริโภค-การออมลดลง 2) การลงทุนอย่างไม่พอเพียง 3) การก่อหนี้อย่างไม่พอเพียง 4) การประเมินเศรษฐกิจไทยที่สูงเกินความเป็นจริง 5) การบริหารเศรษฐกิจที่ขาดภูมิคุ้มกันที่ดี และ 6) ความไม่พอเพียงด้านคุณธรรม ส่วนรัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 13) ได้กล่าวถึงปัญหาทางด้านสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม ฆ่า ปล้น ชิงทรัพย์ ที่เป็นผลกระทบมาจากบุคคลละเลยการวางแผนการเงินซึ่งได้ยกตัวอย่างจากผลการสำรวจของเอแบคโพลล์ถึงสาเหตุที่ทำให้คนกรุงเทพฯ เครียดพบว่า ชาวกรุงเทพฯ มีความเครียดถึง 98.1% และในกลุ่มคนที่เครียดมี 13.3% เคยคิดฆ่าตัวตายมาแล้ว ทั้งนี้ สาเหตุของความเครียดนั้นส่วนใหญ่มาจากปัญหาเรื่องการเงิน การใช้จ่าย หนี้สิน ดูเหมือนว่าตัวการที่ทำให้บุคคลรู้สึกเครียดซึ่งเป็นปฏิกิริยาของร่างกายและจิตใจที่ไม่พึงปรารถนานั้น หนี้ไม่พ้นเรื่องเงินๆ ทองๆ ถ้าบุคคลสามารถจัดการกับเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพปัญหาที่เกี่ยวกับเรื่องเงินก็ไม่น่าจะเกิดขึ้น (รัชนิกร วงศ์จันทร์. 2553: 171) ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางการเงินที่กล่าวมาเป็นผลของความไม่สมดุลระหว่างรายรับกับรายจ่ายเนื่องจากแต่ละบุคคลขาดวิธีการจัดการทางการเงินที่ดี

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทางการเงิน

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเงินส่วนบุคคลพบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้คำเรียก 3 คำ ในบริบทเรื่องการเงินตามแนวคิดของบุคคลคือ คำว่าการจัดการ การบริหาร และการวางแผน จึงขอยกตัวอย่างการใช้คำทั้งสามพร้อมๆ กัน เช่น “การเรียนรู้วิธีการบริหารจัดการเงิน หรือการวางแผนการเงินส่วนบุคคล” (รัชนิกร วงศ์จันทร์. 2553: 3) การใช้สองคำพร้อมกัน เช่น “การวางแผนการเงินส่วนบุคคลครอบคลุมถึงการจัดการการเงินที่สำคัญ” (รัชนิกร วงศ์จันทร์. 2553:

8) ซึ่งการใช้คำทั้ง 3 ข้างต้นมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับการเงินให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของแต่ละคำ ดังนี้

การ น. (2546: 115)	หมายถึง งาน สิ่งหรือเรื่องที่ทำ
จัดการ ก. (2546: 298)	หมายถึง สั่งงาน ควบคุม ดำเนินงาน
บริหาร ก. (2546: 609)	หมายถึง ดำเนินการ จัดการ
วางแผน ก. (2546: 1065)	หมายถึง กำหนดแผน หรือโครงการที่จะดำเนินการต่อไป

เมื่อพิจารณาทุกคำที่กล่าวมาล้วนมีความหมายคล้ายกันหรือใกล้เคียงกัน พอสรุปได้ว่ามีนัยเกี่ยวกับเรื่องที่ทำ ดำเนินงาน ดำเนินการ จัดการ และกำหนดแผน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางการเงินซึ่งเป็นเรื่องการเงินส่วนบุคคล ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “การจัดการ” เพื่อศึกษาการจัดการทางการเงินของข้าราชการครูเกี่ยวกับเงินที่ได้มาและใช้ไปอย่างไรให้ถูกวิธีและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เจ้าของเงิน จึงขอเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดการทางการเงินตามแนวคิดของนักวิชาการ ดังนี้

1. กระบวนการจัดการทางการเงิน

รัชนีกร วงศ์จันทร์ (2553: 20 - 25) ได้อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนการเงินส่วนบุคคล (Financial planning process) ว่าเป็นการนำเป้าหมายทางการเงินของบุคคลมาออกแบบ (Design) ให้เป็นแผนปฏิบัติการ (Action plan) ที่มีกระบวนการปฏิบัติเป็นขั้นตอน เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางนำไปสู่การบรรลุตามเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการได้ โดยประยุกต์มาจากแนวคิดของหลักสูตรการวางแผนการเงิน มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเป้าหมายทางการเงิน
- ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงิน
- ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการเงินส่วนบุคคล
- ขั้นตอนที่ 5 การนำแผนการเงินไปปฏิบัติ
- ขั้นตอนที่ 6 การทบทวนและการตรวจสอบแผนการเงิน

ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2554: 8 - 11) ได้อธิบายว่า กระบวนการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (Personal financial planning process) เป็นกระบวนการที่มีลักษณะพลวัตไม่หยุดนิ่ง ต้องอาศัยการติดตามและปรับปรุงแผนอย่างต่อเนื่องเป็นวงจร เช่นการวางแผนการลงทุน การวางแผนการประกัน การวางแผนสำหรับวัยเกษียณ หรือการวางแผนภาษี ไม่ว่าจะเป็แผนใดจะประกอบด้วยกระบวนการ 6 ขั้นตอนเหมือนกัน ดังนี้

1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้าและนักวางแผนทางการเงิน (Client – Planner relationship establishment)

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการกำหนดเป้าหมาย (Data gathering and goal setting)

3) การวิเคราะห์ทางการเงิน (Financial analyzing)

4) การพัฒนาและการนำเสนอแผนทางการเงิน (Financial plan development and presentation)

5) การปฏิบัติตามแผนทางการเงิน (Financial plan implementation)

6) การติดตามแผนทางการเงิน (Financial plan monitoring and revision)

และมีแนวคิดคล้ายกับกิตติพัฒน์ แสนวิเศษ (2551: 4 - 27) โดยกล่าวว่า กระบวนการวางแผนทางการเงินไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อนสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1) กำหนดเป้าหมายในการดำเนินชีวิตและเป้าหมายทางการเงิน

2) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงิน

3) ลงมือวางแผนทางการเงินเป็นลายลักษณ์อักษร

4) นำแผนทางการเงินไปปฏิบัติและทบทวนอย่างสม่ำเสมอ

2. หลักพื้นฐาน /องค์ประกอบของการจัดการทางการเงิน

รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 19) กล่าวว่า การวางแผนการเงินส่วนบุคคล เป็นการบูรณาการแผนการเงินในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเข้าด้วยกันประกอบด้วย การวางแผนการออมเงิน รายได้และรายจ่าย การวางแผนประกันภัย การวางแผนภาษี การวางแผนการลงทุน การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ และการวางแผนมรดก หลักพื้นฐานที่ควรดำเนินการในการจัดทำแผนการเงินมี 4 ประเด็น คือ

1) การสร้างความมั่งคั่ง (Wealth creation)

2) การปกป้องความมั่งคั่ง (Wealth protection)

3) การต่อยอดความมั่งคั่ง (Wealth accumulation)

4) การกระจายความมั่งคั่ง (Wealth distribution)

สอดคล้องกับศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2554: 11 - 15) ได้อธิบายว่า แผนทางการเงินส่วนบุคคลที่สมบูรณ์ครบถ้วนจะส่งผลให้บุคคลมีอิสรภาพทางการเงินได้ตลอดอายุขัยโดยไม่ต้องพึ่งพาบุคคลหรือองค์กรอื่น ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ คือ

1) การจัดหารายได้ (Obtaining income)

2) การบริหารสภาพคล่อง (Liquidity management)

3) การบริหารความเสี่ยงบุคคล (Personal risk management)

4) การวางแผนการลงทุน (Investment planning)

5) การวางแผนภาษี (Tax planning)

6) การวางแผนสำหรับวัยเกษียณและการวางแผนมรดก (Retirement and estate planning)

3. ทักษะ /กิจกรรมการจัดการทางการเงิน

รัชนีกร วงศ์จันทร์ (2553: 3) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้วิธีการบริหารจัดการเงิน หรือการวางแผนการเงินส่วนบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้บุคคลมีความฉลาดทางการเงิน อันประกอบด้วยทักษะสำคัญทางการเงิน 4 ทักษะคือ การรู้จักหาเงิน (How to earn) การรู้จักออมเงิน (How to save) การรู้จักใช้เงิน (How to spend) และการรู้จักทำให้เงินงอกเงย (How to invest) หากขาดทักษะข้อใดข้อหนึ่งย่อมทำให้สมดุลทางการเงินสูญหายไปและในที่สุดจะกลายเป็นปัญหาทางการเงินที่บั่นทอนความสุขในชีวิตไม่รู้จบ และรัชนีกร วงศ์จันทร์ (2553: 127-145) ได้อธิบายอีกว่ากิจกรรมทางการเงินที่บุคคลต้องคำนึงถึงตลอดชีวิตประกอบด้วย การรู้จักหาเงิน การออมเงิน การใช้จ่ายเงินอย่างชาญฉลาด การลงทุน และการก่อกำเนิด

พฤติกรรมจัดการทางการเงิน

จากแนวคิดทั้งสองที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อบูรณาการกันแล้วคาดว่าน่าจะศึกษาและอธิบายการเกิดพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครูในครั้งนี้ได้

พฤติกรรม ได้แก่ ชูชัย สมितिไกร (2554: 9) กล่าวว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำของบุคคลซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) และพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ดังนี้

1) พฤติกรรมภายนอก คือ การกระทำที่บุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้และวัดได้ อาจแสดงออกได้ทั้งในรูปแบบวจนภาษา (Verbal) และแบบอวจนภาษา (Nonverbal) เช่น การพูด การหัวเราะ การร้องไห้ การเดิน เป็นต้น

2) พฤติกรรมภายใน คือ การกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งบุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น ความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อ การรับรู้ การคิด สามารถวัดพฤติกรรมแบบนี้ได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยา เช่น แบบวัด แบบทดสอบ เป็นต้น

การจัดการทางการเงิน ได้แก่ สุตารัตน์ พิมลรัตน์กานต์ (2555: 16-18) กล่าวว่า การบริหารการเงินส่วนบุคคลเป็นการบริหารเงินของบุคคลเพื่อจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งความหวังของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป บางคนต้องการมีอาชีพที่ก้าวหน้า สามารถหารายได้มากจนสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว บางคนต้องการมีการศึกษา หรือบางคนต้องการเพียงเพื่อให้มีชีวิตพออยู่ได้ ให้ครอบครัวมีกินมีใช้ไม่ลำบาก มีความสุขสบายในช่วงสุดท้ายของชีวิตก็พอแล้ว โดยมีกลยุทธ์การบริหารการเงินส่วนบุคคล หมายถึง การบริหารการเงินส่วนบุคคลอย่างฉลาดด้วยการนำหลักและวิธีการบริหารงานการเงินที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการตัดสินใจ จนทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งครอบคลุมไปถึงเรื่องการบริหารการเงินโดยทั่วไป รายได้และการบริหารรายได้ของบุคคล การบริหารรายจ่ายต่าง ๆ ของบุคคล การบริหารความเสี่ยงและการประกันความ

มั่นคงของบุคคล การบริหารด้านการลงทุนของบุคคล ตลอดจนการวางแผนเพื่อเกษียณอายุ และสุดท้ายได้รับประโยชน์ ดังนี้ 1) เพื่อให้บุคคลมีแนวทางในการวางแผนการเงินของตนเองและครอบครัวได้ถูกต้อง 2) เพื่อส่งเสริมให้บุคคลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้จ่ายเงินอย่างถูกต้อง 3) เพื่อก่อให้เกิดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล และ 4) เพื่อเป็นรากฐานความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ส่วนรัชนีกร วงศ์จันทร์ (2553: 5-13) ได้อธิบายถึงการวางแผนการเงินส่วนบุคคล อันประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ความสำคัญ ขอบเขต สาเหตุ-ผลเสียจากการละเลย และการกำหนดเป้าหมาย ไว้ดังนี้ 1) เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง เหมาะสมในการบริหารจัดการด้านการเงิน 2) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารการเงินส่วนบุคคล 3) เพื่อสร้างสำนึกรับผิดชอบทางการเงิน และ 4) เพื่อให้รู้วิธีการบริหารและจัดการ “เงิน” ส่วนความสำคัญคือ 1) สร้างความมั่งคั่งมั่นคงให้กับชีวิตของบุคคลและครอบครัว 2) ตอบสนองความต้องการและเป้าหมายเฉพาะของแต่ละบุคคล 3) สร้างบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล และ 4) เป็นรากฐานเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในด้านขอบเขต 1) การวางแผนการบริโภคและอุปโภคที่มีประสิทธิภาพ (consumption planning) 2) การบริหารความเสี่ยงและการวางแผนประกันภัย (insurance planning) 3) การวางแผนภาษี (tax planning) 4) การวางแผนการลงทุน (investment planning) 5) การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ (retirement planning) และ 6) การวางแผนมรดก (estate planning) สาเหตุที่บุคคลละเลยเกิดจาก 1) ขาดการปลูกฝังแนวคิดการใช้จ่ายเงินอย่างรู้ค่า การสร้างวัฒนธรรมการออมและการลงทุน 2) ขาดการตระหนักรู้และคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตและสินทรัพย์ทำให้ไม่วางแผนการเงินเพื่อรับมือเพราะคิดว่าจะไม่เกิดขึ้น 3) มีความเชื่อที่ผิดในเรื่องที่สำคัญ เช่น การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเป็นเรื่องของบุคคลที่มีรายได้และสินทรัพย์จำนวนมากเท่านั้น เป็นเรื่องที่ยุ่งยาก ซับซ้อน เสียเวลา เหมาะกับคนที่เป็นนักบัญชี นักการเงินและนักเศรษฐศาสตร์เท่านั้น การวางแผนเกษียณเหมาะกับบุคคลที่ใกล้เกษียณหรือเกษียณอายุแล้วเท่านั้นเพราะคิดว่ายังมีเวลาเตรียมตัวอีกนาน และสุดท้ายเชื่อว่าการฝากเงินกับธนาคารเป็นการบริหารเงินออมที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตโดยไม่มีความเสี่ยงที่ต้องจัดการ และผลเสียจากการละเลย ทำให้ 1) ไม่สามารถสานฝันหรือบรรลุเป้าหมายทางการเงินและเป้าหมายสำคัญในการดำเนินชีวิตได้ 2) ไม่มีมาตรการรับมือทางการเงินเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดในชีวิต 3) ประสบปัญหาทางการเงินภายหลังเกษียณอายุ และ 4) ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสังคมและประเทศชาติ

ตามแนวคิดการวางแผนการใช้เงินของสุขใจ น้ำผุด (2543: 10-11) กล่าวถึงการวางแผนการเงินของบุคคล ดังนี้ 1) เวลาเป็นสิ่งมีค่าในการวางแผนการเงินและการบริหารการเงิน ควรใช้เวลาให้น้อยที่สุด 2) การจัดการวางแผนการเงินควรมีการยืดหยุ่นได้ 3) ควรตรวจสอบการวางแผนอยู่เสมอเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ 4) การซื้อสินค้าราคาแพงแล้วได้คุณภาพดี จะทำให้เสียค่าใช้จ่ายในระยะยาวต่ำกว่าซื้อสินค้าราคาถูก แต่ได้สินค้าคุณภาพต่ำ 5) ควรหลีกเลี่ยงการเป็นหนี้โดยไม่จำเป็น 6) พยายามเสียค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด แต่ได้ประโยชน์มาก 7) พยายามวางแผนการเงินและบริหารเงินที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์สูงสุด 8) ควรปรับปรุงงานอดิเรกที่ทำอยู่ให้มีผลประโยชน์เกิดขึ้น อันเป็น

การใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า 9) ใช้ประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์เพิ่มพูน 10) อย่าลืมว่าระยะเวลาเป็นสิ่งสำคัญ ควรวางแผนการใช้เงินต่างๆ ให้สอดคล้องกับเวลา อีกทั้งได้ให้ความหมายของการบริหารการเงินบุคคล (Personal Finance) ว่าเป็นการจัดระเบียบการเงินของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการรู้จักหาเงินเข้ามาและใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้องก่อให้เกิดผลดีจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และยังหมายถึงการบริหารทรัพยากรทางการเงินที่บุคคลมีอยู่หรือได้มา (Personal Financial Resources) ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างดีที่สุดคือ ให้เขาได้รับความมั่งคั่งสูงสุดอันจะนำมาซึ่งความผาสุกและความมีเสถียรภาพทางการเงินของบุคคลนั้น (สุขใจ น้ำมุด. 2545: 3)

ส่วนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการทางการเงินซึ่งเป็นเรื่องส่วนบุคคลไว้หลายแบบ ทั้งวัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง สถิติวิเคราะห์ และข้อค้นพบต่างๆ แต่ยังไม่พบว่ามีผู้ใดศึกษากับข้าราชการครู ส่วนในระดับนักเรียน นิสิตนักศึกษา พอสรุปได้ว่ามีการศึกษา ดังนี้

1) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการทางการเงินโดยตรง ได้แก่ ธัญญลักษณ์ เวชศาสตร์ (2552), ปฐวี เกล้าจันทร์ (2548), เทียนทิพย์ บรรจงทัศน์ (2547), และอรรวรรณ ณ นคร (2552)

2) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินด้านต่างๆ เช่น 2.1) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการออม ได้แก่ จิตติพร ไวรโจน์วิทยาการ (2551), และปิยดา สมบัติวัฒนา (2554) และ 2.2) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการใช้จ่าย ได้แก่ สาลินี คนบุญ (2547), วิชดา สุวรรณประภา (2549), พงศ์รัตนะ (2551), และทรรศนันท์ ชินศิริพันธ์ (2555) 2.3) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินโดยอ้อม คือ การประหยัด

จากการศึกษาและประมวลเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการจัดการทางการเงินเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพในสังคมและยิ่งปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ทุกคนควรต้องมีการจัดการทางการเงินที่ดีด้วยเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขไม่ลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับรัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 5-13) ที่กล่าวว่า แต่ละคนจึงควรต้องมีการวางแผนการเงินซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิต การวางแผนการเงินจึงมีบทบาทสำคัญที่ทำให้เกิดความมั่นคงทางการเงิน ความมั่นคงในการดำเนินชีวิต และการมีอิสรภาพทางการเงินในอนาคต ตลอดจนสามารถตอบสนองเป้าหมายที่แต่ละบุคคลต้องการได้และจากงานวิจัยที่ผ่านมาพอจะใช้เป็นแหล่งอ้างอิงที่มาของการศึกษาตัวแปรตามเนื่องจากเป็นตัวแปรเกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ งานวิจัยของ ธัญญลักษณ์ เวชศาสตร์ (2552) สอดคล้องกับตัวแปรการบริหารการเงินส่วนบุคคลของนิสิต ได้แก่ งานวิจัยของปฐวี เกล้าจันทร์ (2548) และมีความคล้ายคลึงกับตัวแปรการวางแผนการใช้เงินของนักศึกษา ได้แก่ งานวิจัยของเทียนทิพย์ บรรจงทัศน์ (2547) โดยผลการศึกษาได้แสดงความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรต้นที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินทั้งสิ้น

สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู จากทักษะสำคัญทางการเงินของรัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 3) และจากงานวิจัยที่มีการศึกษา

เกี่ยวกับการจัดการทางการเงิน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจและนำมากำหนดกรอบแนวคิดของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

ความหมายของพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน

เนื่องจากการจัดการทางการเงิน สามารถหมายรวมถึงการบริหารทางการเงินและการวางแผนทางการเงิน ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอนิยามดังกล่าว ได้แก่ การบริหารทางการเงิน ได้แก่ ธานีทร์ ศิลป์จารุ (2537: 1) ให้ความหมายของการบริหารงานการเงิน คือ การจัดการเกี่ยวกับการได้มาและการใช้ไปของเงินเงินทุนทั้งหมด เช่นเดียวกับสุขใจ น้ำผุด (2543: 4) ให้ความหมายของการบริหารการเงินบุคคล คือ การจัดระเบียบการเงินของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการรู้จักจัดหาเงินเข้ามาและใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดผลดีจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ ัญญลักษณ์ เวชศาสตร์ (2552: 6) ให้ความหมายของการบริหารการเงินส่วนบุคคลว่าเป็นการจัดระเบียบการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่มีอยู่หรือได้มาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้ดีที่สุด ซึ่งจะครอบคลุมเรื่องการบริหารเงินรายได้ของบุคคล การบริหารรายจ่ายต่างๆ ของบุคคล และการหารายได้เพิ่มเพื่อไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน สอดคล้องกับสุตารัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2555: 182) กล่าวว่า การบริหารการเงินส่วนบุคคล หมายถึง การบริหารรายได้และการควบคุมค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เพื่อให้มีส่วนที่เหลือจ่ายไว้เก็บสะสมในอนาคตและการลงทุน ได้ผลตอบแทนที่อกเงยขึ้นจากการลงทุนในรูปแบบต่างๆ ส่วนการวางแผนทางการเงิน ได้แก่ วรวิทย์ ก้องเสียง (2549: 9) กล่าวว่า การวางแผนการใช้เงิน หมายถึง การรู้จักการบริหารจัดการการเงินให้ตรงตามเป้าหมาย ตรงตามวัตถุประสงค์และถือประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และรัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 6) ได้กล่าวถึงการวางแผนการเงินส่วนบุคคล หมายความว่า เป็นกระบวนการโดยรวมในการออกแบบ (Design) แนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการเงินภายใต้เงื่อนไขเฉพาะของแต่ละบุคคล การนำไปปฏิบัติและการทบทวนปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการได้

จากการศึกษาความหมายเกี่ยวกับการวางแผนการใช้เงิน การบริหารการเงินส่วนบุคคล ข้างต้นพอสรุปได้ว่า การจัดการทางการเงิน คือการจัดระเบียบการเงินของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการรู้จักจัดหาเงินเข้ามาและใช้จ่ายออกไปให้บรรลุเป้าหมายตรงตามวัตถุประสงค์และถือประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

ดังนั้นพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับเงินโดยเริ่มตั้งแต่การหารายได้เข้ามาและการใช้จ่ายออกไปในกิจกรรมด้านต่างๆ อย่างถูกต้องให้บรรลุเป้าหมาย ตรงตามวัตถุประสงค์ของบุคคลเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งออกเป็น 2 พฤติกรรมคือ พฤติกรรมการจัดหาเงินและพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน ดังนี้

1. พฤติกรรมการจัดหาเงิน

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2554: 12) กล่าวถึงการจัดหารายได้ (Obtaining income) ว่าเป็น

จุดเริ่มต้นที่สำคัญของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล เพราะเป็นจุดตั้งต้นของเงินที่จะเข้ามาสู่บุคคล นั่นก็คือรายได้ หากสามารถประกอบอาชีพที่ตนเองถนัดและสนใจย่อมส่งผลทำให้รายได้เพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับรัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 127) ได้กล่าวว่า การรู้จักหาเงินจะเป็นที่มาของรายได้ให้กับบุคคลเพื่อนำมาจัดสรรใช้ในการดำรงชีวิต สิ่งแรกที่บุคคลควรต้องคำนึงถึงและพึงตระหนักไว้อยู่เสมอคือ ไม่เพียงต้องหาเงินมาอย่างเพียงพอต่อการใช้จ่ายขณะนี้หรือวันนี้เท่านั้น แต่ยังมีควมจำเป็นต้องมีเผื่อไว้สำหรับวันพรุ่งนี้หรือในอนาคตข้างหน้าด้วย ดังนั้นบุคคลจึงต้องเรียนรู้ที่ฉลาดในการหารายได้ รู้จักทำงานหาเงินตั้งแต่วันนี้ เห็นคุณค่าของเงินที่หามาได้และพยายามหารายได้หลายๆ ทางเพื่อเพิ่มความมั่นคงทางการเงินให้กับชีวิต เมื่อได้เงินมาไม่ควรอุปโภคบริโภคจนหมด แต่ควรจัดสรรเงินส่วนหนึ่งลงทุนในสินทรัพย์ที่จะเป็นฐานสร้างรายได้ในอนาคต แม้วันที่อ่อนแรงหรืออายุมากขึ้นก็ยังคงมีรายได้โดยไม่ขัดสน จึงแบ่งที่มาของรายได้ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) รายได้จากการทำงาน เช่น รายได้จากการทำงานประจำ รายได้สวัสดิการ รายได้พิเศษ นอกเหนือจากงานประจำ และรายได้จากงานอดิเรก

2) รายได้จากสินทรัพย์ เช่น รายได้จากการลงทุนในสินทรัพย์ รายได้จากประกอบธุรกิจ และรายได้จากการลงทุนในตราสารการเงิน

เช่นเดียวกับกิตติพัฒน์ แสันทวีสุข (2551: 33-35) อธิบายว่ารายได้เป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต ซึ่งอำนาจในการใช้จ่ายใช้สอยจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับรายได้ ถึงแม้ว่ารายได้ที่มากอาจจะไม่ได้หมายถึงมีความสุขมาก แต่อย่างน้อยหากมีรายได้มากก็จะบ่งบอกถึงมาตรฐานการดำรงชีพและความสามารถในการซื้อสินค้าและบริการต่างๆ โดยแหล่งที่มาของรายได้ประกอบด้วย เงินเดือนและโบนัส รายได้จากการเป็นเจ้าของกิจการ รายได้จากการมีทรัพย์สินให้เช่า และรายได้จากแหล่งอื่นๆ

ดังนั้น สรุปได้ว่าพฤติกรรมการจัดหาเงิน หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับเงินโดยการหารายได้เข้ามาสู่ตนเองจากกิจกรรมด้านต่างๆ อย่างถูกต้องให้บรรลุเป้าหมาย ตรงตามวัตถุประสงค์ของบุคคลเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การออม การลงทุน และการประกอบอาชีพเสริม เป็นต้น

2. พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน

รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2553: 140-143) ได้กล่าวถึงคำพูด “รู้หาไม่เท่ารู้ใช้” ว่าบุคคลต้องตระหนักถึงการใช้จ่ายเงิน เพราะเงินที่หามาได้นั้นจะหมดไปหากไม่รู้จักใช้และอาจสร้างปัญหาทางการเงินให้แก่บุคคลได้อย่างไม่จบสิ้น ไม่มีใครบอกได้ว่ามีวิธีการใช้จ่ายเงินอย่างไรจึงจะดีที่สุด เพราะแต่ละคนย่อมมีแนวคิดและวิถีชีวิต (Lifestyle) ที่แตกต่างกัน ดังนั้น บุคคลต้องเรียนรู้ที่จะใช้จ่ายเงินอย่างชาญฉลาดเอง ควรยึดแนวทางปฏิบัติในการใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพเพื่อรักษาเงินให้อยู่กับเราได้ ดังนี้ 1) สร้างแผนการใช้จ่าย 2) ควบคุมการใช้จ่ายให้อยู่ภายในงบประมาณที่กำหนดไว้ 3) ตั้งใจชำระภาระหนี้สินเพื่อช่วยประหยัดดอกเบี้ย และ 4) ทบทวนการใช้จ่ายอยู่เสมอ

ส่วนกิตติพัฒน์ แสตนวิสุท (2551: 35-36) ได้จำแนกรายจ่ายออกเป็น 2 กลุ่มคือ รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน และรายจ่ายเพื่อการออม

ดังนั้น สรุปได้ว่าพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับเงินโดยการใช้จ่ายออกไปจากกิจกรรมด้านต่าง ๆ อย่างถูกต้องให้บรรลุเป้าหมาย ตรงตามวัตถุประสงค์ของบุคคล เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ค่าบ้าน และค่ารถ เป็นต้น

การวัดพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการทางการเงิน ได้แก่ ธัญญลักษณ์ เวชศาสตร์ (2552) ได้ทดสอบความเป็นตัวแปรปรับในโมเดลเชิงสาเหตุของการบริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1/2551 จำนวน 580 คน โดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage random sampling) แบบวัดที่ใช้ศึกษามีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 มาตรา คือ จริงที่สุด จริง จริงปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด เพื่อวัดการบริหารการเงินส่วนบุคคล จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.34 ถึง 0.66 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.84 ต่อมาอมรรัตน์ วงศ์จันทร์ (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครูโรงเรียนโยธินบูรณะ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูโรงเรียนโยธินบูรณะ จำนวน 135 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) แบบวัดที่ใช้ศึกษามีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อวัดปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ อายุ อายุราชการ /อายุงาน และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในอุปการะ วัดปัจจัยเศรษฐกิจ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ รายได้ต่อเดือน และรายจ่ายต่อเดือนและวัดพฤติกรรมการออม จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ จำนวนเงินออม ซึ่งงานวิจัยนี้ไม่ปรากฏคุณภาพของเครื่องมือ ส่วน กมลชนก ไพโรจน์ (2554) ได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเพื่อวัดระดับการออม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Question) วัดรูปแบบการออมและวัตถุประสงค์ในการออม ลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) เช่นเดียวกับงานวิจัยของพิกุล ปัญญา (2554) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการออมเพื่อวัดจำนวนเงินออม มีลักษณะการใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) วัดรูปแบบการออม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) และการใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) และวัดวัตถุประสงค์การออม มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ส่วนงานวิจัยของธมกร กาญจน์รัตน์ (2555) ได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม เพื่อวัดระดับการออมและรูปแบบการออม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Question) วัดวัตถุประสงค์ในการออม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) นอกจากนี้กุลธกาน ตั้งทิวาพร (2555) ได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม เพื่อวัดรูปแบบการออม ระดับการออมและมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

(Open-Question) วัดพฤติกรรมการออม มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ และงานวิจัยของ สลิตดา พรหมสุวรรณ (2556) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม เพื่อวัดจำนวนเงินออม มีลักษณะการใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open - ended) วัดรูปแบบการออมและวัตถุประสงค์การออม ใช้แบบสอบถามเป็นลักษณะที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินขึ้นเองตามนิยามเชิงปฏิบัติการ และปรับปรุงจากแบบวัดในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินสูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

จากการประมวลผลการวิจัยที่ผ่านมาของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยทางชีวสังคมและภูมิหลังของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการออมสูงคือ นิสิตนักศึกษาชาย 2) ปัจจัยตามสถานการณ์สามารถทำนายพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 26 โดยเรียงลำดับตัวทำนายที่สำคัญจากมากไปหาน้อยคือ การได้รับข่าวสารการประหยัดและการออม การเป็นแบบอย่างของบิดามารดา และการเป็นแบบอย่างของเพื่อน 3) ปัจจัยจิตลักษณะสามารถทำนายพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 45 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ความมีระเบียบวินัย การมุ่งอนาคต เป็นตัวทำนายลำดับที่ 2 และที่ 3 ตามลำดับ แต่การมุ่งอนาคตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาในทางลบ และ 4) เมื่อรวมปัจจัยตามสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์เข้าด้วยกันสามารถทำนายพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 55 โดยเรียงลำดับตัวทำนายที่สำคัญจากมากไปหาน้อยคือ การได้รับข่าวสารการประหยัดและการออมเป็นตัวทำนายลำดับที่ 2 ความมีระเบียบวินัยเป็นตัวทำนายลำดับที่ 3 แต่เจตคติต่อการประหยัด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาในทางลบ ต่อมางานวิจัยของ ธัญญลักษณ์ เวชศาสตร์ (2552) ได้ทดสอบความเป็นตัวแปรปรับโนโมเดลเชิงสาเหตุของการบริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 580 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง ความมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารการเงินส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อการบริหารการเงินส่วนบุคคลสูงสุดคือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง รองลงมาคือ ความมีวินัยในตนเอง โดยได้รับอิทธิพลทางตรงจากลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้ ตัวแปรเชิงสาเหตุร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารการเงินส่วนบุคคล ได้ร้อยละ 17 เมื่อจำแนกตามตัวแปรปรับพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริหารการเงินส่วนบุคคลคือ 1) ความมีวินัยในตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

โดยผ่านบุคลิกภาพแบบเอ และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง 2) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อการบริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา และงานอีกเรื่องของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสังคมและจิตวิทยาต่อพฤติกรรมการออมของสตรีในชุมชนเมืองยากจน ผลการวิจัยพบว่า 1) อายุที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสตรีที่มีอายุน้อยกว่าและเท่ากับ 30 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการออมน้อยที่สุด และสตรีที่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการออมสูงที่สุด 2) สตรีที่ได้รับข่าวสารการประหยัดและการออม มีพฤติกรรมการออมสูงกว่าสตรีที่มีลักษณะตรงข้าม 3) การได้รับข่าวสารการประหยัดและการออม สามารถทำนายพฤติกรรมการออมของสตรีในชุมชนเมืองยากจนได้ร้อยละ 18 และ 4) เมื่อรวมปัจจัยตามสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์เข้าด้วยกัน มีเพียงปัจจัยตามสถานการณ์คือ การได้รับข่าวสารการประหยัดและการออม และปัจจัยจิตลักษณะคือ ความเชื่ออำนาจในตน สามารถทำนายพฤติกรรมการออมของสตรีในชุมชนเมืองยากจนได้ร้อยละ 24 ซึ่งมากกว่าตัวแปรทำนายชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำพัง นอกจากนี้ งานวิจัยของกุลธูกัน ตั้งทิวาพร (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคคลวัยทำงาน: กรณีศึกษาพนักงานธนาคาร ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคคลวัยทำงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมทั้งทางด้านมูลค่าและการกระทำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านมูลค่าและ พฤติกรรมการออมด้านการกระทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ 3) การเปิดรับข่าวสารด้านการออมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านการกระทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ อมรรัตน์ วงศ์จันทร์ (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครูโรงเรียนโยธินบูรณะ จำนวน 135 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวนสมาชิกที่อยู่ในอุปการะมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนเงินออมของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนเงินออมของครู และรายจ่ายต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนเงินออมของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งงานของจิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ (2551) พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง และการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา เป็นตัวทำนายที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม และปิยดา สมบัติวัฒนา (2554) พบว่า พฤติกรรมการออมได้รับอิทธิพลทางตรงจากความตั้งใจที่จะออม และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการรับรู้ความสามารถของตนในการออม

2. แนวทางการวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดตัวแปรเชิงเหตุด้านปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social cognitive learning theory) ของแบนดูรา (Bandura) เนื่องจากเป็นการศึกษาปัจจัยภายใน- นอกตัวบุคคลมาเป็นกรอบในการประมวลเอกสาร เพื่อกำหนดตัวแปรเชิงเหตุด้านปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แบนดูราเชื่อว่า การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ต้องวิเคราะห์เงื่อนไขและสิ่งเร้าของพฤติกรรม ซึ่งเป็นตัวเสริมแรงให้เงื่อนไขนั้นๆ คงอยู่โดยมนุษย์ (P) มักจะใช้สภาพเงื่อนไขของสิ่งแวดล้อม (E) ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม (B) ของมนุษย์ (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2553: 147) จากการประมวลผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาปัจจัยจิตลักษณะ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความมีระเบียบวินัย เป็นต้น และศึกษาปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน เป็นต้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3. ปัจจัยจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู: ตัวแปร ความหมาย และการวัด

3.1 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

ความหมาย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2536: 38) ได้ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์ไกลในอนาคต เล็งเห็นสิ่งที่จะเกิดกับตนในอนาคต ทั้งผลดีและผลเสีย ซึ่งลักษณะมุ่งอนาคตจะตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน โดยไรท์ (ทรรศนันท์ ชินศิริพันธ์. 2555: 21; ปอแก้ว ศิริจันทร์. 2546: 24; อ้างอิงจาก Wright. 1975: 298) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ว่าบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ ส่วนการควบคุมตน ได้แก่ มิสเชล (ทรรศนันท์ ชินศิริพันธ์. 2555: 22; วิโรติ ปานศิลา. 2542: 67; อ้างอิงจาก Mischelt. 1974) ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถที่จะละเว้นการกระทำบางชนิด หรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทน หรือเสียสละและสามารถกระทำพฤติกรรมนั้นในปริมาณ คุณภาพที่เหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้

จากที่กล่าวมาจึงสรุปว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์ไกลในอนาคต เล็งเห็นสิ่งที่จะเกิดกับตนในอนาคตทั้งผลดีผลเสียและมีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน หมายถึง ข้าราชการครูมีความสามารถในการคาดการณ์ไกลในอนาคต เล็งเห็นสิ่งที่จะเกิดกับตนในอนาคตทั้งผลดีผลเสียและมีความสามารถที่จะกระทำเกี่ยวกับเงินโดยการหารายได้เข้ามาและการใช้จ่ายออกไป ด้วยความอดทน เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

จากงานวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (2536) เรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนอายุ 10-17 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4,590 คน ซึ่งแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้นักเรียนรายงานถึงความสามารถคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถบังคับตนเองให้อดใจรอได้ แบบวัดมีจำนวน 20 ข้อ ลักษณะเป็นข้อความทางบวกหรือทางลบ ในลักษณะมาตราประเมินค่า 6 ระดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 20-120 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .64

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของเบญจวรรณ บุญคลี (2552) และแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน สูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

จากการประมวลผลการวิจัยที่ผ่านมาเช่น หทัยรัตน์ มาประณีต (2549) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1/2549 จำนวน 538 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยจิตลักษณะสามารถทำนายพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 45 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การมุ่งอนาคต เป็นตัวทำนายลำดับที่ 3 ต่อมาจิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 482 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นตัวทำนายที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม ส่วน รัญญลักษณ์ เวชศาสตร์ (2552) ได้ทดสอบความเป็นตัวแปรปรับในโมเดลเชิงสาเหตุของการ

บริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 580 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารการเงินส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อการบริหารการเงินส่วนบุคคล สูงสุดคือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง โดยได้รับอิทธิพลทางตรงจากลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง ทั้งนี้ ตัวแปรเชิงสาเหตุร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารการเงินส่วนบุคคล ได้ร้อยละ 17 เมื่อจำแนกตามตัวแปรปรับพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริหารการเงินส่วนบุคคลคือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อการบริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา และทรศนันท์ ชินศิริพันธ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง จำนวน 447 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองมีปฏิสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ในด้านการใช้จ่าย

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินได้ โดยบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูงก็จะมีพฤติกรรมจัดการทางการเงินสูงด้วย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงคาดว่าข้าราชการครูที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง น่าจะมีพฤติกรรมจัดการทางการเงินมากกว่าข้าราชการครูที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำ

3.2 ความมีระเบียบวินัยกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

ความหมาย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 1077) ให้ความหมายของคำว่า วินัย (Discipline) คือ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ส่วนก๊อต (เอริสา มโนธรรม. 2550: 34 อ้างอิงจาก Good. 1973: 525) ให้ความหมายของวินัยว่า หมายถึง การบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่การบังคับจากอำนาจภายนอก แต่เป็นการบังคับโดยอำนาจภายในของบุคคล และเป็นอำนาจจากการเรียนรู้หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้ และอุทัย หิรัญโต (หทัยรัตน์ มาประณีต. 2549: 44 - 45; กวินวุฒิ กลั่นไพฑูรย์. 2546: 18 อ้างอิงจาก อุทัย หิรัญโต. 2523: 169) กล่าวถึงคำว่าระเบียบวินัย มาจากภาษาลาติน แปลว่า แนะนำสั่งสอนอบรม การอบรมในที่นี้เน้นถึงการอบรมเพื่อพัฒนาการควบคุมพฤติกรรมตนเอง ให้อยู่ในแนวทางที่ยอมรับกันว่าถูกต้อง เป็นระเบียบเรียบร้อยซึ่งกระทำได้ 2 วิธี ได้แก่ 1) โดยการมีกฎข้อบังคับ คำสั่งและคำบัญชา และมีการลงโทษ ผู้ที่ฝ่าฝืน และ 2) มีการอบรมสั่งสอน แนะนำ

จากที่กล่าวมาจึงสรุปว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การที่ข้าราชการครูรู้จักขอบเขตของตนเอง มีการควบคุมพฤติกรรมเพื่อฝึกหัดกาย วาจา และใจ ให้ดำรงอยู่หรือเคลื่อนไหวอย่าง

เหมาะสม มีระบบระเบียบ แบบแผนตามกฎหมายเกณฑ์ ข้อปฏิบัติและมีการพัฒนาตนเองในแนวทางที่ถูกต้องเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สามารถตัดสินใจได้คล่อง มีความถูกต้อง คุ่มค่า เกิดประสิทธิภาพ สามารถจัดสรรโอกาสให้ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างสะดวก

จากงานวิจัยของธัญญลักษณ์ เวชศาสตร์ (2552) ได้ทดสอบความเป็นตัวแปรปรับในโมเดลเชิงสาเหตุของการบริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1/2551 จำนวน 580 คน โดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage random sampling) แบบวัดที่ใช้ศึกษามีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 มาตราคือ จริงที่สุด จริงจริงปานกลาง จริงน้อยจริงน้อยที่สุด เพื่อวัดการบริหารการเงินส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ซึ่งแบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .34 ถึง .66 และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .80

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความมีระเบียบวินัย โดยปรับปรุงจากแบบวัดของเบญจวรรณ บุญคลี (2552) และแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย สูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างความมีระเบียบวินัยกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

จากการประมวลผลการวิจัยที่ผ่านมา เช่น หทัยรัตน์ มาประณีต (2549) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1/2549 จำนวน 538 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยจิตลักษณะสามารถทำนายพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 45 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือความมีระเบียบวินัยเป็นตัวทำนายลำดับที่ 2 และ 2) เมื่อรวมปัจจัยตามสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์เข้าด้วยกันสามารถทำนายพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 55 โดยความมีระเบียบวินัยเป็นตัวทำนายลำดับที่ 3 ต่อมางานวิจัยของเอริสา มโนธรรม (2550) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำนวน 306 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความมีวินัยเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความมีวินัยส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้เป็นลำดับที่ 2 และ 3) เมื่อรวมความมีวินัยร่วมกับตัวแปรอื่นๆ เป็น 5 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้ร้อยละ 26.50 และจากงานวิจัยของธัญญลักษณ์ เวชศาสตร์ (2552) ได้ทดสอบความเป็นตัวแปรปรับในโมเดลเชิงสาเหตุของการบริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 580 คน ผลการวิจัยพบว่า ความมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารการเงินส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อการบริหาร

การเงินส่วนบุคคลสูงสุด อันดับรองลงมาคือ ความมีวินัยในตนเอง (.13) โดยได้รับอิทธิพลทางอ้อม จากความมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้ตัวแปรเชิงสาเหตุร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหาร การเงินส่วนบุคคล ได้ร้อยละ 17 เมื่อจำแนกตามตัวแปรพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริหาร การเงินส่วนบุคคล คือ ความมีวินัยในตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารการเงินส่วนบุคคลของ นักศึกษา โดยผ่านบุคลิกภาพแบบเอและลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ความมีระเบียบวินัยมีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินได้ โดยบุคคลที่มีระเบียบวินัยสูง ก็จะมี พฤติกรรมการจัดการทางการเงินสูงด้วย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงคาดว่า ข้าราชการครูที่มี ระเบียบวินัยสูง น่าจะมีพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินมากกว่าข้าราชการครูที่มีระเบียบวินัยต่ำ

4. ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน ของข้าราชการครู: ตัวแปร ความหมาย และการวัด

4.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเงินกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการ ครู

ความหมาย

เดิมศักดิ์ คทวนิช (2546: 27) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) เป็นการแปลผลการ รับสัมผัสจากสิ่งเร้าโดยอาศัยประสบการณ์เดิมที่แต่ละคนสะสมไว้เป็นเครื่องแปลความหมาย ด้วยเหตุนี้บุคคลอาจรับรู้สิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งได้แตกต่างกันไป เนื่องจากแต่ละคนมีประสบการณ์ เดิมที่แตกต่างกันนั่นเอง

จากที่กล่าวมาจึงสรุปว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน หมายถึง การแปลผลการรับสัมผัส จากสิ่งเร้าโดยอาศัยประสบการณ์เดิมที่แต่ละคนสะสมไว้เป็นเครื่องแปลความหมาย บุคคลอาจ รับรู้สิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งได้แตกต่างกัน ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ การรับรู้ข่าวสารทางการเงินกับ พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน หมายถึง ข้าราชการครูมีการแปลผลการรับสัมผัสจากสิ่งเร้าโดย อาศัยประสบการณ์เดิมที่สะสมไว้เป็นเครื่องแปลความหมาย เพื่อรับรู้สิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งที่จะ กระทำเกี่ยวกับเงินโดยการหารายได้เข้ามาและการใช้จ่ายออกไป เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน

จากงานวิจัยของทรรศนันท์ ชินศิริพันธ์ุ (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่างและไม่ใช้โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียง

แบบอย่าง จำนวน 447 คน โดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage random sampling) แบบวัดที่ใช้ศึกษามีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อวัดการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ จำนวน 10 ข้อ มีช่วงของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ซึ่งแบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .19 ถึง .59 และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .78

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของเบญจวรรณ บุญคลี่ (2552) และแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน สูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเงินกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

จากการประมวลผลการวิจัยที่ผ่านมา เช่น หทัยรัตน์ มาประณีต (2549) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1/2549 จำนวน 538 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยตามสถานการณ์สามารถทำนายพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 26 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การได้รับข่าวสารการประหยัดและการออมเป็นลำดับที่ 1 และ 2) เมื่อรวมปัจจัยต่างๆ เข้าด้วยกันสามารถทำนายพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 55 โดยการได้รับข่าวสารการประหยัดและการออมเป็นตัวทำนายลำดับที่ 2 ต่อมาทรรศนันท์ ชินศิริพันธ์ุ (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง จำนวน 447 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านการใช้จ่าย 2) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อเป็นตัวทำนายที่สำคัญของการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านการใช้จ่าย และจากงานวิจัยของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสังคมและจิตวิทยาต่อพฤติกรรมการออมของสตรีในชุมชนเมืองยากจน ผลการวิจัยพบว่า 1) สตรีที่ได้รับข่าวสารการประหยัดและการออม มีพฤติกรรมการออมสูงกว่าสตรีที่มีลักษณะตรงข้าม 2) การได้รับข่าวสารการประหยัดและการออมสามารถทำนายพฤติกรรมการออมของสตรี ในชุมชนเมืองยากจนได้ร้อยละ 18 และ 3) เมื่อรวมปัจจัยตามสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยจิตตามสถานการณ์เข้าด้วยกัน มีเพียงปัจจัยตามสถานการณ์คือ การได้รับข่าวสารการประหยัดและการออม และปัจจัยจิตลักษณะคือ ความเชื่ออำนาจในตนเองสามารถทำนายพฤติกรรมการออมของสตรีในชุมชนเมืองยากจนได้ร้อยละ 24 ซึ่งมากกว่าตัวแปรทำนายชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำพัง ต่อมางานของพรรณิษฐ์ณ์ อำภานุกิจ (2551) พบว่า พนักงานที่มีการ

รับรู้ข่าวสารสูงจะมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าสูงกว่าพนักงานที่มีการรับรู้ข่าวสารต่ำ และ กุลธกาน ตั้งทิวพร (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคคลวัยทำงาน: กรณีศึกษาพนักงานธนาคาร ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการออมมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการออมด้านการกระทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินได้ โดยบุคคลที่มีการรับรู้ ข่าวสารทางการเงินสูง ก็จะมีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินสูงด้วย ดังนั้น ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคาดว่า ข้าราชการครูที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเงินสูง น่าจะมีพฤติกรรมจัดการทาง การเงินมากกว่าข้าราชการครูที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเงินต่ำ

4.2 การสนับสนุนทางสังคมทางการเงินกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินของ ข้าราชการครู

ความหมาย

เฮ้าส์ (เกรียงศักดิ์ อุบลไทร. 2555: 58; นีออน พิณประดิษฐ์. 2546 อ้างอิงจาก House. 1981) ได้ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotion support) เป็นความเห็นอกเห็นใจ การดูแลเอาใจใส่ การแสดงความรัก ความผูกพันต่อกัน การยอมรับนับถือ และเห็นคุณค่าระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน 2) การสนับสนุนทางการประเมินเปรียบเทียบ (Appraisal support) เป็นการได้รับข้อมูลย้อนกลับและการเปรียบเทียบตนเองกับผู้ที่อยู่ร่วมในสังคม 3) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Information support) เป็นการได้รับข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ ข้อเสนอแนะแนวทาง และการให้คำปรึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้ และ 4) การสนับสนุนทางด้านสิ่งของหรือบริการ (Instrumental support) เป็นการได้รับความช่วยเหลือในรูปวัตถุ สิ่งของ เวลา เงิน หรือแรงงานเพื่อส่งเสริมหรือช่วยแก้ปัญหา

จากที่กล่าวมาจึงสรุปว่า การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลประกอบด้วย 4 ด้าน 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ 2) การสนับสนุนทางการประเมินเปรียบเทียบ 3) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร และ 4) การสนับสนุนทางด้านสิ่งของหรือบริการ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ การสนับสนุนทางสังคมทางการเงินกับพฤติกรรมจัดการทางการเงิน หมายถึง ข้าราชการครูมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลประกอบด้วย 4 ด้าน 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ 2) การสนับสนุนทางการประเมินเปรียบเทียบ 3) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร และ 4) การสนับสนุนทางด้านสิ่งของหรือบริการ ที่จะกระทำเกี่ยวกับเงินโดยการหารายได้เข้ามาและการใช้จ่ายออกไป เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน

จากงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู กลุ่มตัวอย่างคือ ครู จำนวน 450 คน นักเรียน จำนวน 2,459 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิไม่เป็นสัดส่วน (Disproportionate stratified random sampling) แบบวัดที่ใช้ศึกษามีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อวัดการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง จำนวน 10 ข้อ มีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 12-60 คะแนน ซึ่งแบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .43 ถึง .66 และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .86

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของเกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555) และแบบวัดของธัญญา ราชแพทยาคม (2554) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน สูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

จากการประมวลผลการวิจัยที่ผ่านมา เช่น เกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู กลุ่มตัวอย่างคือ ครู จำนวน 450 คน นักเรียน จำนวน 2,459 คน ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างเป็นตัวทำนายของพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินได้ โดยบุคคลที่มีการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินสูง ก็จะมีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินสูงด้วย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคาดว่า ข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินสูง น่าจะมีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินมากกว่าข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินต่ำ

4.3 การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงินกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินของ ข้าราชการครู

ความหมาย

เดิมศักดิ์ คทวณิช (2546: 193) ได้กล่าวถึงแบนดูราเชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากการที่บุคคลเกิดการเลียนแบบตัวแบบ (Model) ทั้งหลายในสังคมโดยอาศัยการสังเกต (Observation) ซึ่งปกติแล้วตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อการเลียนแบบนั้นมักจะเริ่มต้นมาจากตัวแบบที่มีความใกล้ชิดต่อบุคคลนั้นก่อนเช่น พ่อ แม่ พี่น้อง ครู อาจารย์ และขยายไปถึงบุคคลอื่น

จากที่กล่าวมาจึงสรุปว่า การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน หมายถึง การเรียนรู้เกิดจากการที่บุคคลเกิดการเลียนแบบตัวแบบทั้งหลายในสังคมโดยอาศัยการสังเกต และเลียนแบบจากตัวแบบที่มีความใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ พี่น้อง ครู อาจารย์ และขยายไปถึงบุคคลอื่น ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงินกับพฤติกรรมจัดการทางการเงิน หมายถึง ข้าราชการครูมีการเรียนรู้จากบุคคลในครอบครัวโดยอาศัยการสังเกต (Observation) จากตัวแบบที่มีความใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ ที่จะกระทำเกี่ยวกับเงินโดยการหารายได้เข้ามาและการใช้จ่ายออกไป เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน

จากงานวิจัยของวิลาสลักษณ์ ชวัลลี และคณะ (2547) ได้สร้างแบบวัดการมีแบบอย่างในการทำงานขึ้นเอง นำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการและครูตีเด้นย้อนหลัง 5 ปี จำนวน 900 คน และข้าราชการทั่วไป จำนวน 1,127 คน ซึ่งเป็นข้าราชการระดับ 3-10 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 2,027 คน แบบวัดที่ใช้ศึกษามีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อวัดเกี่ยวกับปริมาณการสังเกตเห็นหรือรับรู้ของบุคคลว่ามีบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อตนได้กระทำพฤติกรรมทั้งดีและไม่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ จำนวน 15 ข้อ ซึ่งแบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .89

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) และแบบวัดของธัญญา ราชแพทยาคม (2554) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน สูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงินกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

จากการประมวลผลการวิจัยที่ผ่านมา เช่น สุภาสินี นุ่มเนียม (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน

มัธยมศึกษาดอนตัน ผลการวิจัยพบว่า การมีแบบอย่างที่เหมาะสม ทำนายร่วมกับตัวทำนายชุดลักษณะสถานการณ์อีก 3 ตัวแปร รวมเป็น 4 ตัวแปร ร่วมกันทำนายพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ในครอบครัวได้เป็นลำดับที่ 1 ในนักเรียนกลุ่มรวม โดยมีปริมาณการทำนายร้อยละ 27.6 สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ในครอบครัวได้เป็นลำดับเดียวกัน ในนักเรียนที่มีลักษณะ ชีวสังคมต่าง ๆ กันได้ในทุกกลุ่มย่อยทั้งหมด (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .25-.45) ต่อมาหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสถานการณ์สามารถทำนายพฤติกรรมการออมของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 26 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ลำดับที่ 2 และการเป็นแบบอย่างของเพื่อน ลำดับที่ 3 และงานวิจัยของจิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ (2551) พบว่า การเห็นแบบอย่างจากบิดามารดาเป็นตัวทำนายที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินได้ โดยบุคคลที่มีแบบอย่างที่ดีทางการเงินสูง ก็จะมีพฤติกรรมจัดการทางการเงินสูงด้วย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงคาดว่า ข้าราชการครูที่มีแบบอย่างที่ดีทางการเงินสูง น่าจะมีพฤติกรรมจัดการทางการเงินมากกว่า ข้าราชการครูที่มีแบบอย่างที่ดีทางการเงินต่ำ

5. ลักษณะชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการ

ครู

5.1 ตำแหน่งกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

งานวิจัยของชมกร กาญจน์ทร์ดี (2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับระดับการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการประมวลเอกสารจึงคาดว่าตำแหน่งจะมีความเกี่ยวข้องและสอดคล้องเช่นเดียวกับงานวิจัยดังกล่าวจึงได้นำตัวแปรตำแหน่งมาศึกษาเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม

5.2 ระดับการศึกษากับพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

งานวิจัยของกุลฐกาน ตั้งทิวาพร (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคคลวัยทำงาน: กรณีศึกษาพนักงานธนาคาร ผลการวิจัยพบว่า บุคคลวัยทำงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมทั้งทางด้านมูลค่าและการกระทำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการประมวลเอกสารจึงคาดว่าระดับการศึกษาจะมีความเกี่ยวข้องและสอดคล้องเช่นเดียวกับงานวิจัยดังกล่าวจึงได้นำตัวแปรระดับการศึกษามาศึกษาเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม

5.3 จำนวนบุคคลที่พึงพิงกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

งานวิจัยของอมรรัตน์ วงศ์จันทร์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครูโรงเรียนโยธินบูรณะ กลุ่มตัวอย่างคือ ครู จำนวน 135 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวนสมาชิกที่อยู่ในอุปการะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับจำนวนเงินออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการประมวลเอกสารจึงคาดว่าจำนวนบุคคลที่พึงพิงจะมีความเกี่ยวข้องและสอดคล้อง เช่นเดียวกับงานวิจัยดังกล่าวจึงได้นำตัวแปรจำนวนบุคคลที่พึงพิงมาศึกษาเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม

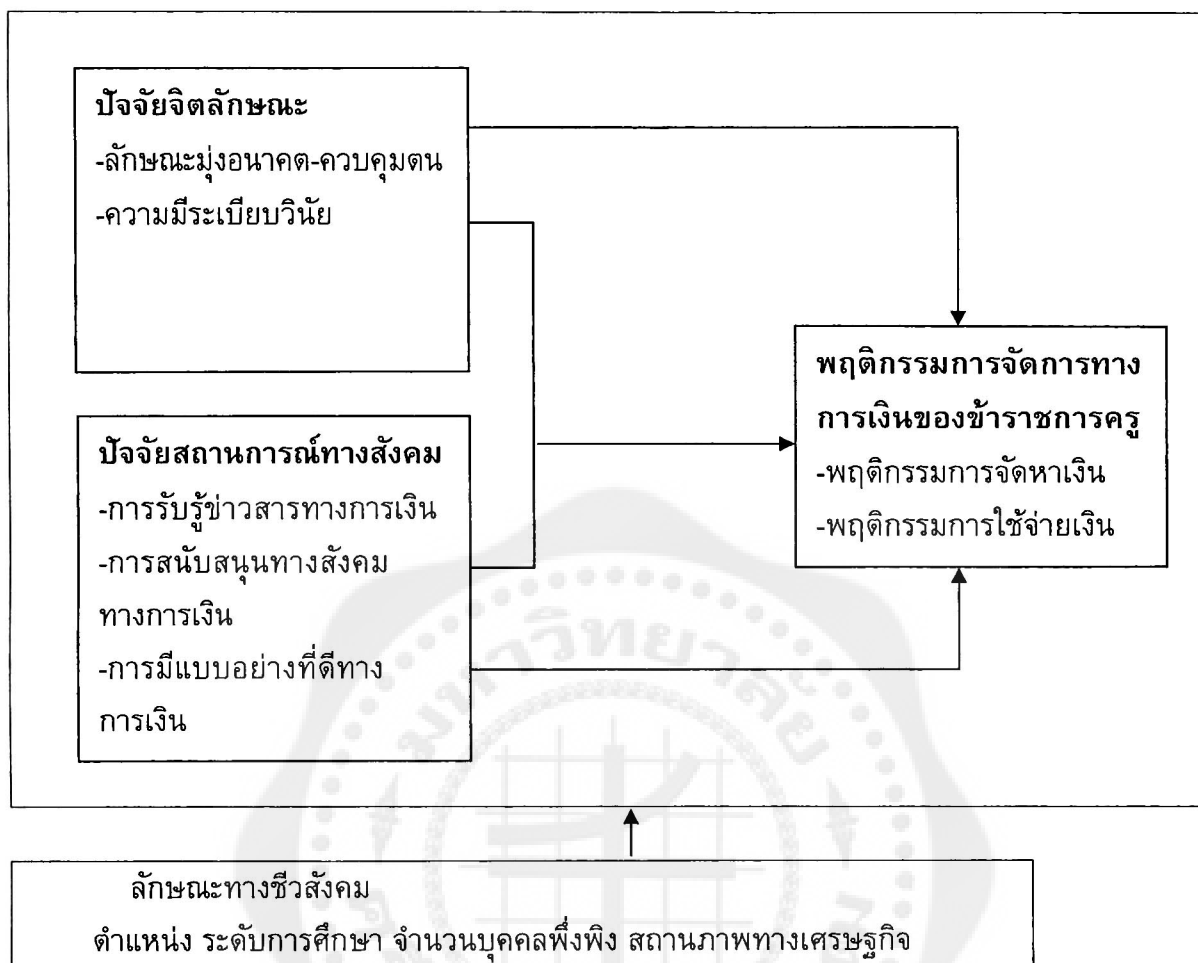
5.4 สถานภาพทางเศรษฐกิจกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

งานวิจัยของอมรรัตน์ วงศ์จันทร์ (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครูโรงเรียนโยธินบูรณะ ผลการวิจัยพบว่า รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนเงินออมของครูโรงเรียนโยธินบูรณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ต่อมา กุลฐกานต์ ทิวาพร (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของบุคลากรวัยทำงาน: กรณีศึกษาพนักงานธนาคาร ผลการวิจัยพบว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการออมด้านมูลค่าและพฤติกรรมกรรมการออมด้านการกระทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ และงานวิจัยของธมกร กาญจน์รัตน์ (2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร พบว่า รายได้รวมมีความสัมพันธ์กับระดับการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการประมวลเอกสารจึงคาดว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจจะมีความเกี่ยวข้องและสอดคล้อง เช่นเดียวกับงานวิจัยดังกล่าวจึงได้นำตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจมาศึกษาเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา “พฤติกรรม (B) ของมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (P) ซึ่งได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ความคาดหวัง ฯลฯ กับปัจจัยสภาพแวดล้อม (E) ซึ่งทั้ง 3 ตัวแปรนี้ จะมีลักษณะที่มีอิทธิพลเชิงเหตุ-ผล ซึ่งกันและกัน” (ประทีป จินฉวี, 2540: 95) เป็นกรอบในการประมวลเอกสารและกำหนดตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมได้ 2 กลุ่มคือ 1) ปัจจัยจิตลักษณะ และ 2) ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

7. นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. **พฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครู** หมายถึง การกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการครูในลักษณะเกี่ยวกับการวางแผน การบริหาร ด้วยวิธีการหลากหลาย โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมทางศาสนา รวมทั้งองค์ความรู้ทางการเงินมาช่วยให้กิจกรรมทางการเงินทั้งที่เป็นเงินสดหรือเงินรูปแบบอื่นซึ่งมีมูลค่าของเงินเหมือนกัน ให้ถูกต้องเหมาะสมตามความรู้ความสามารถที่มีอยู่ โดยแบ่งพฤติกรรมจัดการทางการเงินออกเป็น 2 พฤติกรรม คือ พฤติกรรมจัดการหาเงิน และพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน ดังนี้

1.1 **พฤติกรรมจัดการหาเงิน** หมายถึง การหารายได้จากแหล่งต่างๆ ให้เข้ามาสู่ตนเอง รู้จักเลือกวิธีการหาเงินทั้งช่วงระยะเวลาสั้นหรือยาว การเฝ้าหาความรู้เพื่อเปิดโอกาสในการหาเงิน มีความขยันในการหาเงินให้มากขึ้นแล้วเก็บสะสมเป็นทรัพย์สินได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตเตรียมจัดสรรปันส่วนไว้ใช้จ่าย มีเหลือสำรองยามฉุกเฉิน ใช้แสดงฐานะได้เหมาะสมในสังคม และสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่กำหนดไว้ ซึ่งมีหลายช่องทาง เช่น การเก็บออมเงิน การลงทุน

หรือการประกอบอาชีพเสริมจากงานสอน เป็นต้น โดยตระหนักถึงอาชีพที่สุจริตเหมาะสมตามวุฒิ การศึกษา ทั้งนี้ การหาเงินต้องไม่เบียดบังเวลาราชการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมกรรมการจัดหาเงินขึ้นเองตามนิยามเชิง ปฏิบัติการ และปรับปรุงจากแบบวัดในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการจัดหาเงิน สูงกว่าผู้ตอบ ได้คะแนนต่ำกว่า

1.2 พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน หมายถึง การใช้จ่ายเงินออกไปเพื่อแลกเปลี่ยนกับ สิ่งที่ต้องการสำหรับดำรงชีวิต ด้วยวิธีการอย่างชาญฉลาด มีการใช้ความคิดไตร่ตรองมีเหตุผลและ ความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินให้มีคุณค่าเกิดประโยชน์สูงสุด จัดทำประมาณการใช้จ่ายเงินให้ ยืดหยุ่นหรือถ่วงเฉลี่ยได้ เพื่อให้มีเงินเหลือเพียงพอในการดำรงชีวิต ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอยู่เสมอ ไม่ก่อหนี้และสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่กำหนดไว้ ซึ่งมีหลายวิธีเช่น การจัดทำบัญชี คร่าวเรือน การไม่ซื้อสินค้ายี่ห้อดังมากและราคาแพงเกินไป ไม่ทำตัวเองหลงใหลตามแฟชั่นหรือ สังคมรอบข้าง เป็นต้น โดยตระหนักถึงความประหยัด คุ่มค่า ตระหนักถี่เหนียว ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่ อุปโภคบริโภคสิ่งที่ไม่จำเป็น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมกรรมการใช้จ่ายเงินขึ้นเองตามนิยาม เชิงปฏิบัติการ และปรับปรุงจากแบบวัดในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการใช้จ่ายเงิน สูงกว่า ผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

2. ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง การที่ข้าราชการครูมีจิตแกร่ง สามารถ บังคับตนเองให้พยายามทำสิ่งต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการทางการเงินด้วยเหตุผลและความอดทน สามารถคาดการณ์ไกล มองเห็นความสำคัญ เล็งเห็นประโยชน์ของสิ่งที่จะเกิดกับตนในอนาคต มากกว่าปัจจุบัน งดเว้นบำบัดความต้องการในปัจจุบัน จัดสภาพแวดล้อมให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนตามเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว รู้จักเปรียบเทียบผลดีผลเสียอัน เนื่องจากการกระทำปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะทางด้านอารมณ์และการกระทำ โดยให้ รางวัลเมื่อทำดีหรือลงโทษเมื่อทำชั่ว ไม่หวังผลจากภายนอก แสดงพฤติกรรมการอดได้รอได้ การ เสียสละสิ่งเล็กน้อยขณะนี้เพื่อสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต เพราะมีความหวังว่าจะทำได้สำเร็จตามที่เคย ประสบมาแล้วในสถานการณ์ต่างๆ เช่น อดได้รอได้ในการใช้จ่ายเงิน การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าใน อนาคตแทนรางวัลเล็กน้อยซึ่งจะได้รับในทันที

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยปรับปรุงจาก แบบวัดของเบญจวรรณ บุญคลี (2552) และแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) เพื่อให้ สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด”

ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน สูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

3. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การที่ข้าราชการครูรู้จักขอบเขตของตนเอง มีการควบคุมพฤติกรรมเพื่อฝึกหัดกาย วาจา และใจ ให้ดำรงอยู่หรือเคลื่อนไหวอย่างเหมาะสม มีระบบระเบียบแบบแผนตามกฎหมายเกณฑ์ ข้อปฏิบัติและมีการพัฒนาตนเองในแนวทางที่ถูกต้องเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สามารถตัดสินใจได้คล่อง มีความถูกต้อง คุ่มค่า เกิดประสิทธิภาพ สามารถจัดสรรโอกาสให้ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างสะดวก

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความมีระเบียบวินัย โดยปรับปรุงจากแบบวัดของ เบญจวรรณ บุญคลี (2552) และแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย สูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

4. การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน หมายถึง การที่ข้าราชการครูได้สัมผัสข่าวสารทางการเงินต่างๆ จากสื่อที่หลากหลายและอยู่รอบๆ ตัวแล้วเกิดความรู้สึกสนใจ ส่งผลให้เกิดการเลือกรับ มีความเข้าใจต่อข่าวสารทางการเงินที่รับเข้ามาแล้วนำมาประยุกต์ใช้เพื่อจัดการกับการเงินของตนเอง ได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายการเงินที่วางไว้ ซึ่งการรับรู้มี 3 ลักษณะ คือ การรับรู้สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ การรับรู้ส่งผลต่อความรู้สึกเป็นสุขและพึงพอใจ และการรับรู้เป็นการสนองความอยากรู้อยากเห็น โดยระบบข่าวสารข้อมูลสามารถแบ่งได้ 2 ส่วน คือ 1) สื่อข่าวสาร และ 2) สื่อมวลชน ตัวอย่างการรับรู้ เช่น ข่าวสารเกี่ยวกับการลงทุนจะเป็นประโยชน์สำหรับติดตามการเคลื่อนไหวแก่การลงทุน ข้อมูลเพื่อการลงทุนที่ดีจะช่วยให้การตัดสินใจลงทุนได้ถูกต้องและสมเหตุสมผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของเบญจวรรณ บุญคลี (2552) และแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน สูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

5. การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการครูกับผู้ให้การสนับสนุนทางสังคม แล้วการรับรู้ถึงความรู้สึกที่ดีในฐานะเป็นผู้ได้รับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเงินของตนเองใน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร และ 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้การจัดการทางการเงินสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้ที่ให้การสนับสนุนทางสังคม คือ บุคคลที่อยู่รอบข้างทั้งในและนอกหน่วยงาน เช่น ผู้บริหาร เพื่อนครู เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของเกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555) และแบบวัดของธัญญา ราชแพทยาคม (2554) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน สูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

6. การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน หมายถึง การที่ข้าราชการครูได้รับการอบรมเลี้ยงดู การถ่ายทอดทางสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ความรู้สึก ความรับผิดชอบ ลักษณะนิสัย เจตคติ ค่านิยม และแบบแผนต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตจิตใจของข้าราชการครู จากการที่ได้รับรู้ เห็นถึงการประพฤติปฏิบัติของบิดาและมารดา ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการสังเกต มีการเอาแบบอย่าง พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์อย่างไม่รู้ตัว โดยการเลียนแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องการเงินส่วนบุคคลของตนเองให้เหมาะสม เช่น การปรับตัวเรื่องการใช้เงิน ขยันหาทรัพย์ด้วยความสุจริต จัดสรรรายได้รายจ่ายอย่างเหมาะสม ใช้จ่ายเงินอย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์ รู้จักใช้ทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ไม่ใช่ทรัพย์สินที่หามาอย่างฟุ่มเฟือย รู้จักประมาณการใช้สิ่งของต่างๆ การอุปโภคบริโภค บูรณะปฏิสังขรณ์สิ่งของ เครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพดี และไม่พยายามสร้างหนี้ใดๆ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) และแบบวัดของธัญญา ราชแพทยาคม (2554) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นั่นคือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน สูงกว่าผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

8. สมมติฐานในการวิจัย

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมมีผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและด้านย่อยของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มชีวสังคมต่างกัน โดยมีสมมติฐานย่อย ดังนี้

1.1 ข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยมากและมีการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมากจะมีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้าน สูงกว่ากลุ่มข้าราชการครูที่มีลักษณะอื่นๆ

1.2 ข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยมากและมีการรับรู้ข่าวสารทางการเงินมากจะมีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้าน สูงกว่ากลุ่มข้าราชการครูที่มีลักษณะอื่นๆ

2. กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ (ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความมีระเบียบวินัย) และกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม (การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน

และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของ
ข้าราชการครู ได้มากกว่ากลุ่มปัจจัยกลุ่มเดียว ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มชีวิตสังคมต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ ข้าราชการครูสายผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ข้อมูลจากสำนักงาน ก.ค.ศ. พุทธศักราช 2558) จำนวน 981 ราย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูสายผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จากสูตร Yamane ได้ 300 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วน โดยกำหนดโรงเรียนเป็นตัวแทนชั้น 2 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

1. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษา คำนวณโดยสูตรของยามาเน กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่า .05 ได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 284 คน เก็บจริง 300 คน
2. กำหนดขนาดโรงเรียนเป็นตัวแทนชั้นภูมิ โดยใช้เกณฑ์โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 1,500-2,499 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1. ใหญ่	335	102
2. ใหญ่พิเศษ	646	198
รวม	981	300

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดและพัฒนาแบบวัดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามและปรับปรุงให้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ทำการวัดและให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
3. ปรับปรุงแบบวัดและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
4. ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 7 แบบวัด มีรายละเอียดดังนี้

1. **แบบถามลักษณะชีวสังคม** เป็นแบบถามลักษณะชีวสังคมของข้าราชการครู สายผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ตำแหน่ง ระดับการศึกษา จำนวนบุคคลพึงพิงและสถานภาพทางเศรษฐกิจ

2. **แบบวัดพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู** เป็นแบบวัดที่แสดงถึงการกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการครูในลักษณะเกี่ยวกับการวางแผน การบริหาร ด้วยวิธีการหลากหลาย โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมทางศาสนา รวมทั้งองค์ความรู้ทางการเงินมาช่วยให้กิจกรรมทางการเงินทั้งที่เป็นเงินสดหรือเงินรูปแบบอื่นซึ่งมีมูลค่าของเงินเหมือนกัน ให้ถูกต้องเหมาะสมตามความรู้ความสามารถที่มีอยู่แบบวัดโดยรวม มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .95 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .26 ถึง .79 ประกอบด้วย แบบวัดพฤติกรรมการจัดหาเงิน และพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 **แบบวัดพฤติกรรมการจัดหาเงิน** เป็นแบบวัดที่แสดงถึงการหารายได้จากแหล่งต่างๆ ให้เข้ามาสู่ตนเอง รู้จักเลือกวิธีการหาเงินทั้งช่วงระยะเวลาสั้นหรือยาว การเฝ้าหาความรู้เพื่อเปิดโอกาสในการหาเงิน มีความขยันในการหาเงินให้มากขึ้นแล้วเก็บสะสมเป็นทรัพย์สินได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต เตรียมจัดสรรปันส่วนไว้ใช้จ่าย มีเหลือสำรองยามฉุกเฉิน ใช้แสดงฐานะได้เหมาะสมในสังคม และสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการจัดหาเงินขึ้นเองตามนิยามเชิงปฏิบัติการ และปรับปรุงจากแบบวัดในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวนข้อคำถามที่สร้างขึ้น 23 ข้อ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง 50 คน จึงได้แบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .91 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .33 ถึง .75

ตัวอย่างแบบวัด พฤติกรรมการจัดหาเงิน

0. ข้าพเจ้ามีความขยันหางานหาเงินเมื่อมีโอกาสที่ดี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ซึ่งคะแนนจะมีทิศทางตรงข้ามกัน

2.2 แบบวัดพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน เป็นแบบวัดที่แสดงถึงการกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการครูในลักษณะเกี่ยวกับการวางแผน การบริหาร ด้วยวิธีการหลากหลาย โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมทางศาสนา รวมทั้งองค์ความรู้ทางการเงินมาช่วยให้กิจกรรมทางการเงิน เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินออกไปเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ต้องการสำหรับดำรงชีวิต ด้วยวิธีการอย่างชาญฉลาด มีการใช้ความคิดไตร่ตรองมีเหตุผลและความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินให้มีคุณค่าเกิดประโยชน์สูงสุด จัดทำประมาณการใช้จ่ายเงินให้ยืดหยุ่นหรือถ่วงเฉลี่ยได้ เพื่อให้มีเงินเหลือเพียงพอในการดำรงชีวิต ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอยู่เสมอ ไม่ก่อหนี้ และสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินขึ้นเองตามนิยามเชิงปฏิบัติการ และปรับปรุงจากแบบวัดในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวนข้อคำถามที่สร้างขึ้น 36 ข้อ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง 50 คน จึงได้แบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .95 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .34 ถึง .80

ตัวอย่างแบบวัด พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน

0. ข้าพเจ้าวางแผนการใช้จ่ายเงินล่วงหน้าเป็นรายวัน /เดือน /ปี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ซึ่งคะแนนจะมีทิศทางตรงข้ามกัน

3. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นแบบวัดที่แสดงถึงการที่ข้าราชการครูมีจิตแกร่ง สามารถบังคับตนเองให้พยายามทำสิ่งต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการทางการเงิน ด้วยเหตุผล

และความอดทน สามารถคาดการณ์ไกล มองเห็นความสำคัญ เล็งเห็นประโยชน์ของสิ่งที่จะเกิดกับตนในอนาคตมากกว่าปัจจุบัน งดเว้นบาปัดความต้องการในปัจจุบัน จัดสภาพแวดล้อมให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนตามเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว รู้จักเปรียบเทียบผลดีผลเสียอันเนื่องจากการกระทำ ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะทางด้านอารมณ์และการกระทำ โดยให้รางวัลเมื่อทำดีหรือลงโทษเมื่อทำชั่ว ไม่หวังผลจากภายนอก แสดงพฤติกรรมการอดใจรอได้ การเสียสละสิ่งเล็กน้อยขณะนี้เพื่อสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต เพราะมีความหวังว่าจะทำได้สำเร็จตามที่เคยประสบมาแล้วในสถานการณ์ต่างๆ เช่น อดใจรอได้ในการใช้จ่ายเงิน การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคตแทนรางวัลเล็กน้อยซึ่งจะได้รับในทันที ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของเบญจวรรณ บุญคลี (2552) และแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวนข้อคำถามที่สร้างขึ้น 19 ข้อ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง 50 คน จึงได้แบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .86 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .27 ถึง .83

ตัวอย่างแบบวัด ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

0. ข้าพเจ้าคิดว่า “อดเปรี้ยวไว้กินหวาน” เป็นความคิดของคนโง่

จริงที่สุด

จริง

ค่อนข้างจริง

ค่อนข้างไม่จริง

ไม่จริง

ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ซึ่งคะแนนจะมีทิศทางตรงข้ามกัน

4. แบบวัดความมีระเบียบวินัย เป็นแบบวัดที่แสดงถึงการที่ข้าราชการครูรู้จักขอบเขตของตนเอง มีการควบคุมพฤติกรรมเพื่อฝึกหัดกาย วาจา ใจ ให้ดำรงอยู่หรือเคลื่อนไหวอย่างเหมาะสม มีระบบระเบียบ แบบแผน ตามกฎเกณฑ์ ข้อปฏิบัติและมีการพัฒนาตนเองในแนวทางที่ถูกต้อง เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สามารถตัดสินใจได้คล่อง มีความถูกต้อง คุ่มค่า เกิดประสิทธิภาพ สามารถจัดสรรโอกาสให้ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างสะดวก และแสดงถึงการมีวินัยทางการเงินที่ดีตามภาระหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งลักษณะการมีวินัยทางการเงิน เช่น การจัดระบบเศรษฐกิจเรื่องความเป็นอยู่เกี่ยวกับปัจจัยสี่ การออมเงินที่ดีผู้ออมจะต้องมีวินัยในการออมอย่างสม่ำเสมอ ตระหนักอยู่ตลอดเวลาเงินออมมีไว้สำหรับความจำเป็นในอนาคต หรือการออมเงินไม่ใช่สิ่งที่กระทำเมื่อมีเงินเหลือใช้ แต่เป็นการกันเงินส่วนหนึ่งออกมาออมก่อน ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการมีวินัยทางการเงิน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของเบญจวรรณ บุญคลี (2552) และแบบวัด

ของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวนข้อคำถามที่สร้างขึ้น 20 ข้อ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง 50 คน จึงได้แบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .90 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .44 ถึง .74

ตัวอย่างแบบวัด การมีวินัยทางการเงิน

0. ข้าพเจ้าออมเงินทุกเดือน ในจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของรายได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ซึ่งคะแนนจะมีทิศทางตรงข้ามกัน

5. แบบวัดการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน เป็นแบบวัดที่แสดงถึงการที่ข้าราชการครูได้สัมผัสข่าวสารทางการเงินต่างๆ จากสื่อที่หลากหลายและอยู่รอบๆ ตัวแล้วเกิดความรู้สึกสนใจ ส่งผลให้เกิดการเลือกเก็บ มีความเข้าใจต่อข่าวสารทางการเงินที่รับเข้ามาแล้วนำมาประยุกต์ใช้เพื่อจัดการกับการเงินของตนเองได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายการเงินที่วางไว้ ซึ่งการรับรู้มี 3 ลักษณะ คือ การรับรู้สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ การรับรู้ส่งผลต่อความรู้สึกเป็นสุขและพึงพอใจ และการรับรู้เป็นการสนองความอยากรู้อยากเห็น โดยระบบข่าวสารข้อมูลสามารถแบ่งได้ 2 ส่วน คือ 1) สื่อข่าวสาร และ 2) สื่อมวลชน ตัวอย่างการรับรู้ เช่น ข่าวสารเกี่ยวกับการลงทุน จะเป็นประโยชน์สำหรับติดตามการเคลื่อนไหวแก่การลงทุน ข้อมูลเพื่อการลงทุนที่ดีจะช่วยให้การตัดสินใจลงทุนได้ถูกต้องและสมเหตุสมผล ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของเบญจวรรณ บุญคลี (2552) และแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวนข้อคำถามที่สร้างขึ้น 20 ข้อ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง 50 คน จึงได้แบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .97 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .52 ถึง .88

ตัวอย่างแบบวัด การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน

0. ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารจากนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินเป็นประจำ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ซึ่งคะแนนจะมีทิศทางตรงข้ามกัน

6. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน เป็นแบบวัดที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการครูกับผู้ให้การสนับสนุนทางสังคม แล้วการรับรู้ถึงความรู้สึกที่ดีในฐานะเป็นผู้ได้รับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือในสถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่ง เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเงินของตนเองใน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร และ 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้การจัดการทางการเงินสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้ที่ให้การสนับสนุนทางสังคม คือ บุคคลที่อยู่รอบข้างทั้งในและนอกหน่วยงาน เช่น ผู้บริหาร เพื่อนครู เป็นต้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของเกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555) และแบบวัดของธณูราชแพทยาคม (2554) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวนข้อคำถามที่สร้างขึ้น 22 ข้อ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง 50 คน จึงได้แบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .95 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .49 ถึง .81

ตัวอย่างแบบวัด การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน

0. ผู้บริหารพูดให้กำลังใจ เมื่อทราบว่าข้าพเจ้าทุ่มเทกับการประหยัดค่าใช้จ่าย

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ซึ่งคะแนนจะมีทิศทางตรงข้ามกัน

7. แบบวัดการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน เป็นแบบวัดที่แสดงถึง การที่ข้าราชการครูได้รับการอบรมเลี้ยงดู การถ่ายทอดทางสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ความรู้สึก ความรับผิดชอบ

ลักษณะนิสัย เจตคติ ค่านิยม และแบบแผนต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิต จิตใจของข้าราชการครู จากการที่ได้รับความรู้ เห็นถึงการประพฤติปฏิบัติของบิดาและมารดา ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการสังเกต มีการเอาแบบอย่างพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์อย่างไม่รู้ตัว โดยการเลียนแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องการเงินส่วนบุคคลของตนเอง ให้เหมาะสม เช่น การปรับตัวเรื่องการใช้เงิน ขยันหาทรัพย์สินด้วยความสุจริต จัดสรรรายได้ รายจ่ายอย่างเหมาะสม ใช้จ่ายเงินอย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์ รู้จักใช้ทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ไม่ใช่ทรัพย์สินที่หามาอย่างฟุ่มเฟือย รู้จักประมาณการใช้สิ่งของต่างๆ การอุปโภคบริโภค บุรณะปฏิสังขรณ์สิ่งของเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพดี และไม่พยายามสร้างหนี้ใดๆ ผู้วิจัยได้สร้างแบบ วัดการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของหทัยรัตน์ มาประณีต (2549) และแบบวัดของธัญญา ราชแพทยาคม (2554) เพื่อให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวนข้อคำถามที่สร้างขึ้น 20 ข้อ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง 50 คน จึงได้แบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .87 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .21 ถึง .81

ตัวอย่างแบบวัด การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน

0. บิดามารดาปฏิบัติตนอย่างมีระเบียบและวางแผนในการใช้จ่ายเงิน

จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ซึ่งคะแนนจะมีทิศตรงข้ามกัน

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา เพื่อตรวจสอบและใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง หากข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกัน 2 ท่านขึ้นไป จึงเลือกไว้ใช้หรือปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อไป

2. การหาค่าอำนาจจำแนก ผู้วิจัยนำแบบวัดแต่ละฉบับที่ได้คัดเลือกจากข้อ 1 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม โดยเลือกข้อที่มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป เพื่อใช้เป็นแบบวัด

3. การหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบวัดแต่ละฉบับที่ทดลองใช้ไปหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยเลือกข้อที่มีค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป เพื่อใช้เป็นแบบวัด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือและจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่จะเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. รวบรวม ตรวจสอบความสมบูรณ์และจำนวนแบบสอบถามเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้านี้ ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายถึงคุณสมบัติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) เพื่อหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้านของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มที่มีชีวิตสังคมต่างกัน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอรอนี (Bonferroni) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1
3. ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression) เพื่อทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครูด้านรวม จากกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยทางจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้านของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกันและ 2) เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ทั้งด้านรวมและรายด้านของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกันโดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครทั้งหมด 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยจิตลักษณะ (ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความมีระเบียบวินัย) 2) ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม (การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน) และ 3) ลักษณะชีวิตสังคม (ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และสถานภาพทางเศรษฐกิจ)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

1. เปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและด้านย่อย ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) และเมื่อพบการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอร์นฟอโรนี (Bonforoni) เพื่อทำนายสมมติฐานที่ 1.1

2. เปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสารทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและด้านย่อย ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) และเมื่อพบการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอร์นฟอโรนี (Bonforoni) เพื่อทำนายสมมติฐานที่ 1.2

3. ศึกษาเพื่อทำนายการเพิ่มขึ้นของกลุ่มปัจจัยทางจิตลักษณะและปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวม ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยโดยใช้ตัว

ทำนายกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ 3 ตัวแปร (ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ความมีระเบียบวินัยทางการเงินเข้าทำนายเป็นลำดับที่ 1 และกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร (การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน) เข้าทำนายเป็นลำดับที่ 2 ด้วยสถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรที่ศึกษา ดังแสดงในตาราง 2-3

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน โดยผู้วิจัยนำเสนอจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
ตำแหน่ง		
ครูผู้ช่วย	93	31.00
ครู	207	69.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	183	61.50
สูงกว่าปริญญาตรี	117	39.00
จำนวนบุคคลที่พึงพิง		
มีบุคคลที่พึงพิง	169	56.30
ไม่มีบุคคลที่พึงพิง	131	43.70
สถานภาพทางเศรษฐกิจ		
มีรายได้พอเพียงและไม่มีหนี้	214	71.30
มีรายได้ไม่พอเพียงแต่ไม่มีหนี้	86	28.70

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 2 พบว่า ข้าราชการครูทั้งหมด จำนวน 300 คน ส่วนใหญ่ มีตำแหน่งครู จำนวน 207คน คิดเป็นร้อยละ 69 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 เป็นกลุ่มที่มีบุคคลพึงพิง 169 คน คิดเป็นร้อยละ 56.30 และมีรายได้พอเพียง และไม่เป็นหนี้จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 71.30

สถิติข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สถิติข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน (พฤติกรรมการจัดหาเงิน และพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ความมีระเบียบวินัย การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	พิสัย	Min	Max	$\bar{x}$	SD
พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน	2.85	2.85	5.69	4.41	.54
พฤติกรรมการจัดหาเงิน	3.48	2.52	6.00	4.21	.63
พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน	2.87	3.13	6.00	4.62	.56
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	2.80	3.20	6.00	4.52	.56
ความมีระเบียบวินัย	3.00	3.00	6.00	5.17	.54
การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน	3.90	2.10	6.00	4.14	.80
การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน	3.82	2.18	6.00	4.06	.80
การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน	3.00	3.00	6.00	4.95	.66

จากตาราง 3 พบว่า พฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมของข้าราชการครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .54 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการจัดการทางการเงินออกเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56 และพฤติกรรมการจัดหาเงิน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 4.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .63 ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56 ความมีระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.17 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .54 การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .80 การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .80 และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .66

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

1) ผลการวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนสองทาง (Two-way Analysis of Variance) ของพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้าน 2 ด้าน (พฤติกรรมการจัดหาเงินและพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน) ของข้าราชการครูที่มีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินแตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอรอนี (Bonferroni) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1.1 ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมและด้านย่อย ของข้าราชการครูที่มีระเบียบวินัย (ก) และการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน(ข) แตกต่างกันในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

กลุ่มลักษณะตัวสังคม	พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน															
	ด้านรวม				ด้านการจัดหาเงิน				ด้านการใช้จ่ายเงิน							
	ก	ข	กxข	% ทำนาย	ก	ข	กxข	% ทำนาย	ก	ข	กxข	% ทำนาย	ก	ข	กxข	% ทำนาย
กลุ่มรวม	300	38.06*	18.85*	3.80	19.10	23.68*	10.10*	3.27	12.30	28.41*	14.48*	2.40	14.70			
ตำแหน่ง																
ครูผู้ช่วย	93	5.35*	14.30*	<1	16.10	4.49*	6.87*	1.66	12.10	3.40	10.84*	<1	11.40			
ครู	207	36.22*	7.67*	5.02*	21.50	20.43*	4.32*	1.49	12.30	27.27*	5.85*	3.32	16.70			
ระดับการศึกษา																
ต่ำกว่าและเท่ากับปริญญาตรี	183	17.86*	11.21*	<1	14.50	14.22*	5.81*	1.42	10.60	10.85*	9.30*	<1	10.00			
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	117	18.68*	7.91*	5.11*	25.60	8.58*	4.84*	2.20	13.50	17.42*	4.75*	4.30*	22.10			
จำนวนบุคคลที่พึงพิง																
มีจำนวนบุคคลที่พึงพิง	169	20.53*	7.97	6.81*	20.40	11.06*	3.08	5.87*	12.20	11.04*	6.39*	2.98	12.20			
ไม่มีจำนวนบุคคลที่พึงพิง	131	15.89*	10.91*	<1	17.90	11.63*	7.13*	<1	12.70	16.69*	8.26*	<1	16.80			
สถานภาพทางเศรษฐกิจ																
มีรายได้พอเพียงและไม่มีหนี้	214	30.94*	16.43*	3.28	20.90	16.35*	12.40*	2.71	13.70	24.58*	10.94*	1.81	16.00			
มีรายได้ไม่พอเพียงแต่ไม่มีหนี้	86	6.64*	1.97	<1	10.30	7.13*	<1	1.16	8.30	4.21*	2.51	<1	7.60			

* P ≤ .05

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้านที่มีความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินแตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (ตาราง 4) พบว่า คะแนนของพฤติกรรมจัดการทางการเงินด้านรวมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างที่มีความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ ตำแหน่งพบในกลุ่มครู ระดับการศึกษาพบในกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี และจำนวนบุคคลที่พึงพิงพบในกลุ่มที่มีจำนวนบุคคลพึงพิง แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวม

เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอรอนี (Bonferroni) ในกลุ่มย่อยที่พบปฏิสัมพันธ์ใน 1) **กลุ่มตำแหน่ง** พบว่า กลุ่มครูที่มีความมีระเบียบวินัยมากและมีการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมาก จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจัดการทางการเงินมากกว่าข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและมีการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย ค่าเฉลี่ย 4.66 และ 4.03 ตามลำดับ

ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมจัดการทางการเงิน ตามความมีระเบียบวินัย และการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มตำแหน่งครู

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	$\bar{X}$	SD	21	12	11
มีระเบียบวินัย	การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน					4.39	4.62	4.03
มาก	มาก	22	61	4.66	.51	.27	.04	.63*
มาก	น้อย	21	34	4.39	.46		.04	.59*
น้อย	มาก	12	51	4.62	.54			.63*
น้อย	น้อย	11	61	4.03	.47			-

** $P \leq .01$; * $P \leq .05$

2) **กลุ่มระดับการศึกษา** พบว่า ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมากจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจัดการทางการเงินมากกว่าข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย ค่าเฉลี่ย 4.68 และ 4.01ตามลำดับ

ตาราง 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ตามความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	$\bar{X}$	SD	21	12	11
มีระเบียบวินัย	การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน					4.68	4.49	4.01
มาก	มาก	22	28	4.68	.09	.05	.19	.67*
มาก	น้อย	21	32	4.63	.09		.14	.62*
น้อย	มาก	12	17	4.49	.12			.48*
น้อย	น้อย	11	40	4.01	.08			-

** $P \leq .01$; * $P \leq .05$

3) กลุ่มจำนวนบุคคลที่พึงพิงพบว่า ข้าราชการครูในกลุ่มที่มีจำนวนบุคคลพึงพิงที่มีความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมากจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินมากกว่าข้าราชการครูในกลุ่มที่มีจำนวนบุคคลพึงพิงที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย ค่าเฉลี่ย 4.58 และ 4.06 ตามลำดับ

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ตามความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มมีจำนวนบุคคลพึงพิง

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	$\bar{X}$	SD	21	12	11
มีระเบียบวินัย	การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน					4.57	4.45	4.06
มาก	มาก	22	28	4.58	.07	.01	.13	.52*
มาก	น้อย	21	32	4.57	.06		.12	.51*
น้อย	มาก	12	17	4.45	.09			.39*
น้อย	น้อย	11	40	4.06	.06			-

** $P \leq .01$; * $P \leq .05$

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน รายด้าน 2 รายด้านย่อย พบว่า ทั้งพฤติกรรมการจัดหาเงินและพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ความมีระเบียบวินัยมากและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินในกลุ่มย่อย คือ กลุ่มจำนวนบุคคลพึงพิงแต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มรวมมีรายละเอียดดังนี้

1) พฤติกรรมด้านการจัดหาเงิน พบความแตกต่างคะแนนค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการจัดหาเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยมากและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มย่อย 1กลุ่ม คือ จำนวนบุคคลพึงพิง จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอรอนี (Bonferroni)พบว่า ข้าราชการครูในกลุ่มที่มีจำนวนบุคคลพึงพิงที่มีความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อยแต่กลับมีพฤติกรรมการจัดหาเงินได้มากกว่ามากกว่าข้าราชการครูในกลุ่มที่มีจำนวนบุคคลพึงพิงที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย ค่าเฉลี่ย 4.32 และ3.87 ตามลำดับ

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการจัดหาเงิน ตามความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มมีจำนวนบุคคลพึงพิง

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	$\bar{X}$	SD	21	12	11
มีระเบียบวินัย	การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน					4.38	4.24	3.87
มาก	มาก	22	42	4.32	.07	-.06	.08	.44
มาก	น้อย	21	48	4.38	.06		.14	.50*
น้อย	มาก	12	25	4.24	.09			.36
น้อย	น้อย	11	54	3.87	.06			

** $P \leq .01$; * $P \leq .05$

2) พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินพบความแตกต่างคะแนนค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยมากและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มย่อย 1กลุ่ม คือ ระดับการศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอรอนี (Bonferroni) พบว่า ข้าราชการครูในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีที่มีความมีระเบียบวินัยมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมากจะมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินได้มากกว่ามากกว่าข้าราชการครูในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย ค่าเฉลี่ย 4.84 และ 4.19 ตามลำดับ

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินตามที่มีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	$\bar{X}$	SD	21	12	11
มีระเบียบวินัย	การสนับสนุนทาง สังคมทางการเงิน					4.83	4.62	4.19
มาก	มาก	22	28	4.84	.07	.01	.22	.65*
มาก	น้อย	21	32	4.83	.06		.20	.64*
น้อย	มาก	12	17	4.62	.09			.44*
น้อย	น้อย	11	40	4.19	.06			

** $P \leq .01$; * $P \leq .05$

2) ผลการวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนสองทาง (Two-way Analysis of Variance) ของพฤติกรรมจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้าน 2 ด้าน (พฤติกรรมจัดการหาเงินและพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน) ของข้าราชการครูที่มีระเบียบวินัย และการรับรู้ข่าวสารทางการเงินแตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอรอนี (Bonferroni) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1.2 ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของพฤติกรรมทางการเงินด้านรวมและด้านย่อย ของข้าราชการครูที่มีระเบียบวินัย (ก) และการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน (ข) แตกต่างกันในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 9 กลุ่ม

กลุ่มลักษณะสังคม	พฤติกรรมทางการเงิน														
	ด้านรวม					ด้านการจัดหาเงิน					ด้านการใช้จ่ายเงิน				
	n	ก	ข	กxข	% ทำนาย	n	ก	ข	กxข	% ทำนาย	n	ก	ข	กxข	% ทำนาย
กลุ่มรวม	300	37.18*	46.44*	<1	24.90	23.33*	24.67*	<1	15.60	26.26*	36.14	1.53	20.00		
ตำแหน่ง															
ครูผู้ช่วย	93	3.14*	8.05*	1.81	12.60	2.83	2.13	7.83*	13.20	1.97	8.42*	<1	10.30		
ครู	207	36.33*	37.69*	<1	30.10	20.42*	23.22*	2.09	20.60	25.85*	26.43*	1.10	23.40		
ระดับการศึกษา															
ต่ำกว่าและเท่ากับปริญญาตรี	183	17.28*	27.96*	<1	21.80	13.69*	17.69*	<1	15.90	9.70*	20.56*	<1	15.20		
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	117	20.46*	18.87*	4.47*	31.30	9.41*	7.279	1.42	14.80	18.37*	15.69*	4.87*	28.70		
จำนวนบุคคลที่พึงพิง															
มีจำนวนบุคคลที่พึงพิง	169	23.51*	32.29*	3.09	28.60	12.75	17.65	<1	17.00	11.43*	19.77*	3.09	18.30		
ไม่มีจำนวนบุคคลที่พึงพิง	131	13.11*	16.26*	<1	21.10	10.03*	7.72*	<1	13.30	13.56*	16.10*	<1	21.20		
สถานภาพทางเศรษฐกิจ															
มีรายได้พอเพียงและไม่มีหนี้	214	27.47*	41.84*	<1	28.20	13.67*	28.77*	<1	19.00	21.28*	28.38*	<1	21.80		
มีรายได้ไม่พอเพียงแต่ไม่มีหนี้	86	6.94*	4.23*	<1	12.40	9.80*	<1	<1	7.60	3.49	5.28*	2.280	12.30		

* P ≤ .05

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้านที่มีความมีความมีระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน แตกต่างกันในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (ตาราง 10) พบว่า คะแนนของพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสารทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มย่อย 1 กลุ่ม คือ ระดับการศึกษา โดยพบกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวม

เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอรอนี (Bonferroni) พบว่า กลุ่มครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ที่มีความมีระเบียบวินัยมากและมีการรับรู้ข่าวสารทางการเงินมาก จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินมากกว่าข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ที่มีความมีระเบียบวินัยน้อยและมีการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินน้อย ค่าเฉลี่ย 4.75 และ 3.97 ตามลำดับ

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน ตามความมีระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสารทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม	การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน	รหัส	จำนวนคน	$\bar{X}$	SD	21	12	11
						4.55	4.54	3.97
มาก	มาก	22	31	4.75	.51	.20	.21	.79*
มาก	น้อย	21	29	4.55	.46		.02	.59*
น้อย	มาก	12	19	4.54	.54			.57*
น้อย	น้อย	11	38	3.97	.47			-

** $P \leq .01$; * $P \leq .05$

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินรายด้าน 2 รายด้านย่อย พบว่า ทั้งพฤติกรรมกรรมการจัดหาเงินและพฤติกรรมกรรมการใช้จ่ายเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ความมีระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสารทางการเงินในกลุ่มย่อย คือ กลุ่มตำแหน่ง แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มรวมมีรายละเอียดดังนี้

1) พฤติกรรมด้านการจัดหาเงิน พบความแตกต่างของคะแนนค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการจัดหาเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยมากและการรับรู้ข่าวสารทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มย่อย 1กลุ่ม คือ กลุ่มตำแหน่งครูผู้ช่วย จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอรอนี (Bonferroni) พบว่า ข้าราชการครูในกลุ่มตำแหน่งครูผู้ช่วยที่มีความมีระเบียบวินัยมากและรับรู้ข่าวสารทางการเงินเงินมากมีพฤติกรรมการ

จัดหาเงินได้มากกว่ามากกว่าข้าราชการครูในกลุ่มครูผู้ช่วยมีระเบียบวินัยน้อยและได้รับการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ค่าเฉลี่ย 4.32 และ 3.96 ตามลำดับ

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการจัดหาเงิน ตามความมีระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสารทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มตำแหน่งครูผู้ช่วย

ความมีระเบียบวินัย	กลุ่ม การรับรู้ข่าวสารทาง การเงิน	รหัส	จำนวน คน	$\bar{X}$	SD	21	12	11
						4.47	4.45	3.96
มาก	มาก	22	42	4.32	.07	-.16	-.13	.36
มาก	น้อย	21	48	4.47	.06		.03	.52*
น้อย	มาก	12	25	4.45	.09			.49*
น้อย	น้อย	11	54	3.96	.06			-

** $P \leq .01$; * $P \leq .05$

2) พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินพบความแตกต่างคะแนนค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความมีระเบียบวินัยมากและการรับรู้ข่าวสารทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มย่อย 1กลุ่ม คือ กลุ่มระดับการศึกษา เป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนเฟอร์รอนี (Bonferroni) พบว่า ข้าราชการครูกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความมีระเบียบวินัยมากและรับรู้ข่าวสารทางการเงินมากจะมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินมากกว่าข้าราชการครูในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่มีระเบียบวินัยน้อยและมีการรับรู้ข่าวสารทางการเงินน้อย ค่าเฉลี่ย 4.91 และ 4.12 ตามลำดับ

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินตามความมีระเบียบวินัยและ การรับรู้ข่าวสารทางการเงินของข้าราชการครูในกลุ่มระดับการศึกษา

มีระเบียบวินัย	กลุ่ม		จำนวน คน	$\bar{X}$	SD	21	12	11
	การรับรู้ข่าวสารทาง การเงิน	รหัส				4.71	4.74	4.91
มาก	มาก	22	31	4.91	.09	.17	.20	.80*
มาก	น้อย	21	29	4.71	.09		.03	.63*
น้อย	มาก	12	19	4.74	.12			.59*
น้อย	น้อย	11	38	4.12	.08			-

** $P \leq .01$; * $P \leq .05$

3) การวิเคราะห์ค่าอำนาจการทำนายโดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ เชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression Analysis) โดยใช้ตัวทำนายในกลุ่มปัจจัยจิต ลักษณะ (ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความมีระเบียบวินัย) และกลุ่มปัจจัย สถานการณ์ทางสังคม (การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน) เป็นตัวทำนายเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

ก่อนทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อตกลง เบื้องต้น โดยมุ่งตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา พบว่า มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .173 ถึง .809 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร หากตัวแปรมีความสัมพันธ์ กันสูงมากกว่า .85 จะทำให้เกิดภาวะร่วมเส้นตรง (Multicollinearity) (Kline, 2005) พบว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน .85 จึงสามารถทำการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณแบบเชิงชั้นได้ ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้นของปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมเพื่อทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมของ
 ข้าราชการครูทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ตัวแปร	พฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวม																	
	กลุ่มรวม		ผู้ช่วยครู		ครู		<=ป.ตรี		>ป.ตรี		มีสิ่งพึง		ไม่มีสิ่งพึง		มีเงินเหลือเก็บ		ไม่มีเงินเหลือเก็บ	
	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t	β	t
แบบจำลอง 1																		
ลักษณะมุ่งอนาคต-	.153	2.954*	.208	2.065*	.141	2.266*	.140	2.080*	.175	2.119*	.154	2.393*	.179	2.067*	.097	1.582	.395	3.727*
ควบคุมตนเอง	.222	4.041*	.259	2.503*	.223	3.397*	.194	2.538*	.265	3.288*	.193	2.709*	.242	2.809*	.222	3.373*	.225	2.204*
ความมีระเบียบวินัย	.344	6.98*	.240	2.231*	.401	6.133*	.417	5.744*	.268	3.051*	.332	4.937*	.390	4.154*	.403	5.942*	.168	1.711
แบบจำลอง 2																		
การบริหารงานราชการ	.028	.525	.149	1.403	.086	1.367	.052	.743	.015	.177	.017	.266	.037	.404	.056	.843	.067	.715
การเงิน	.137	2.387*	.034	.310	.163	2.407*	.078	.994	.217	2.54*	.255	3.521*	.009	.098	.152	2.262*	.026	.235
การมีแบบอย่างที่ดีทาง																		
การเงิน																		
แบบจำลอง 1	$R^2 = .256$		$R^2 = .178$		$R^2 = .288$		$R^2 = .205$		$R^2 = .337$		$R^2 = .282$		$R^2 = .239$		$R^2 = .238$		$R^2 = .356$	
(กลุ่มปัจจัยจิต	$R^2_{\text{adjust}} = .251$		$R^2_{\text{adjust}} = .160$		$R^2_{\text{adjust}} = .281$		$R^2_{\text{adjust}} = .196$		$R^2_{\text{adjust}} = .325$		$R^2_{\text{adjust}} = .274$		$R^2_{\text{adjust}} = .227$		$R^2_{\text{adjust}} = .231$		$R^2_{\text{adjust}} = .341$	
ลักษณะ)	$R^2_{\text{change}} = .256$		$R^2_{\text{change}} = .178$		$R^2_{\text{change}} = .288$		$R^2_{\text{change}} = .205$		$R^2_{\text{change}} = .337$		$R^2_{\text{change}} = .282$		$R^2_{\text{change}} = .239$		$R^2_{\text{change}} = .238$		$R^2_{\text{change}} = .356$	
	F = 51.064*		F = 9.741*		F = 41.354*		F = 23.251*		F = 28.927		F = 32.657*		F = 20.65*		F = 33.002*		F = 22.956*	
แบบจำลอง 2	$R^2 = .383$		$R^2 = .292$		$R^2 = .429$		$R^2 = .354$		$R^2 = .445$		$R^2 = .433$		$R^2 = .354$		$R^2 = .390$		$R^2 = .393$	
(กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ	$R^2_{\text{adjust}} = .372$		$R^2_{\text{adjust}} = .251$		$R^2_{\text{adjust}} = .415$		$R^2_{\text{adjust}} = .336$		$R^2_{\text{adjust}} = .420$		$R^2_{\text{adjust}} = .415$		$R^2_{\text{adjust}} = .328$		$R^2_{\text{adjust}} = .375$		$R^2_{\text{adjust}} = .355$	
และสถานการณ์ทาง	$R^2_{\text{change}} = .127$		$R^2_{\text{change}} = .114$		$R^2_{\text{change}} = .141$		$R^2_{\text{change}} = .149$		$R^2_{\text{change}} = .108$		$R^2_{\text{change}} = .150$		$R^2_{\text{change}} = .115$		$R^2_{\text{change}} = .151$		$R^2_{\text{change}} = .037$	
สังคม)	F = 20.104*		F = 4.656*		F = 16.523*		F = 13.606		F = 7.222		F = 14.404*		F = 7.449*		F = 17.195*		F = 1.608	

* P ≤ .05

เมื่อนำคะแนนพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมมาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (ตาราง 14) ในกลุ่มรวม พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมได้ร้อยละ 25.10 และ 38.30 ตามลำดับ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบในตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta=.153$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta=.222$) และ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta=.344$) การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($\beta=.137$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตำแหน่งครูผู้ช่วย พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมได้ร้อยละ 17.80 และ 29.20 ตามลำดับ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบในตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta= .208$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta= .259$) และ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta= .240$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตำแหน่งครู พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมได้ร้อยละ 28.80 และ 42.90 ตามลำดับ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบในตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta=.141$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta=.223$) และ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta=.401$) การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($\beta=.163$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับระดับปริญญาตรี พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมได้ร้อยละ 20.50 และ 35.40 ตามลำดับ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบในตัวแปรพบว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta=.140$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta=.194$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมได้ร้อยละ 33.70 และ 44.50 ตามลำดับ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบในตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta=.175$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta=.265$) และ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta=.268$) การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($\beta=.217$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มที่มีจำนวนบุคคลพึงพิง พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมได้ร้อยละ

28.20 และ 43.30 ตามลำดับ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่า ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta=.154$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta=.193$) และ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta=.332$) การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($\beta=.255$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินด้านรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มที่ไม่มีจำนวนบุคคลพึ่งพิง พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินด้านรวมได้ร้อยละ 23.90 และ 35.40 ตามลำดับ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta=.179$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta=.242$) และ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta=.390$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินด้านรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มผู้มีเงินเหลือเก็บ พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินด้านรวมได้ร้อยละ 23.80 และ 39.00 ตามลำดับ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta=.097$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta=.222$) และ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ($\beta=.403$) การมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน ($\beta=.152$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินด้านรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มผู้ไม่มีเงินเหลือเก็บ พบว่า กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินด้านรวมได้ร้อยละ 35.60 และ 39.30 ตามลำดับ และกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม พบว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta=.395$) ความมีระเบียบวินัย ($\beta=.225$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินด้านรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยประเภทสหสัมพันธ์เชิงเปรียบเทียบ (Correlational-Comparative Study) ศึกษาในกลุ่มของข้าราชการครู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยจิตลักษณะ สถานการณ์ทางสังคม ตลอดจนลักษณะทางชีวสังคม มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครูว่ามีมากน้อยเพียงใดและเพราะเหตุใด ในบทนี้จะกล่าวถึงความมุ่งหมายให้การวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลตามสมมติฐาน และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้านของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวสังคมต่างกัน
2. เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะและกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครูด้านรวม ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวสังคมต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมมีผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและด้านย่อยของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มชีวสังคมต่างกัน โดยมีสมมติฐานย่อย ดังนี้
  - 1.1 ข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยมากและมีการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินมากจะมีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้าน สูงกว่ากลุ่มข้าราชการครูที่มีลักษณะอื่นๆ
  - 1.2 ข้าราชการครูที่มีความมีระเบียบวินัยมากและมีการรับรู้ข่าวสารทางการเงินมากจะมีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้าน สูงกว่ากลุ่มข้าราชการครูที่มีลักษณะอื่นๆ

2. กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ (ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความมีระเบียบวินัย) และกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม (การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู ได้มากกว่ากลุ่มปัจจัยกลุ่มเดียว ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มชีวสังคมต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน 2 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ได้จำนวนข้าราชการครูทั้งหมดจำนวน 300 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม 1 ตอน จำนวน 4 ข้อ และแบบสอบถามเพื่อวัดพฤติกรรมกับตัวแปรอิสระ ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมจัดการทางการเงิน แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน แบบวัดความมีระเบียบวินัย แบบวัดการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และแบบวัดการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง .72 ถึง .96

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายถึงคุณสมบัติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

2. ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) เพื่อหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินทั้งด้านรวมและรายด้านของข้าราชการครู ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มที่มีชีวสังคมต่างกัน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอร์นฟอนโรนี (Bonforoni) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

3. ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression) เพื่อทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครูด้านรวม จากกลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สรุปผลการวิจัย

สรุปลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งตำแหน่งครู 207 คน (ร้อยละ 69.00) ดำรงตำแหน่งตำแหน่งครูผู้ช่วย 93 คน (ร้อยละ 31.00) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี 183 คน (ร้อยละ 61.50) สูงกว่าปริญญาตรี 117 คน (ร้อยละ 39.00) มีบุคคลที่พึงพิง 169 คน (ร้อยละ 56.30) ไม่มีบุคคล

ฟังฟัง 131 คน (ร้อยละ 43.70) สำหรับสภาพทางเศรษฐกิจพบว่า มีรายได้เพียงพอและไม่มีหนี้สิน 214 คน (ร้อยละ 71.30) มีรายได้ไม่เพียงพอแต่ไม่มีหนี้สิน 86 คน (ร้อยละ 28.70)

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู มีคะแนนเฉลี่ย 4.41

ตัวแปรอิสระ 5 ตัว ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน มีคะแนนเฉลี่ย 4.52 ความมีระเบียบวินัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.17 การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน มีคะแนนเฉลี่ย 4.14 การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน มีคะแนนเฉลี่ย 4.06 และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน มีคะแนนเฉลี่ย 4.95

สรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน

การนำเสนอถึงผลสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานในบทนี้ ได้นำเสนอถึงสมมติฐานการวิจัยในแต่ละข้อ เริ่มจากการสรุปผลการวิจัยในตอนต้นเพื่อเป็นผลของภาพรวมของการวิจัย ประกอบกับสนับสนุนผลการศึกษากำหนดขึ้นมาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามการอภิปรายผลการวิจัยร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นการเชื่อมโยงผลการศึกษากับองค์ความรู้เพื่อให้สะท้อนถึงความสำคัญและต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การนำเสนอข้อเสนอแนะต่อไป

1. ตามสมมติฐานข้อที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมและด้านย่อย ของข้าราชการครูที่มีระเบียบวินัย และการสนับสนุนทางสังคมทางการเงินแตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย โดยพบผลการศึกษา ดังนี้ 1.1) พฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมจะแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความมีระเบียบวินัย และการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มย่อย 3 กลุ่มคือ ตำแหน่งพบในกลุ่มครู ระดับการศึกษาพบในกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี และจำนวนบุคคลฟังฟัง พบในกลุ่มที่มีจำนวนบุคคลฟังฟัง และ 1.2) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดหาเงินจะแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความมีระเบียบวินัยและการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มย่อยเพียงเดียว คือ กลุ่มที่มีจำนวนบุคคลฟังฟัง และด้านการใช้จ่ายเงินพบในกลุ่มย่อยเพียงกลุ่มเดียวเช่นกัน คือ กลุ่มระดับการศึกษาพบในกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นสนับสนุนสมมติฐานข้อ 1.1

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงว่า ครูเป็นผู้มีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมมากกว่าครูผู้ช่วย เมื่อพิจารณาแล้วตำแหน่งของการทำงานมีผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินสอดคล้องกับงานวิจัยของธมกร กาญจนทร์ดี (2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับระดับการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมการจัดการทางการเงินรายด้าน 2 ด้าน พบว่า 1) พฤติกรรมการด้านการจัดหาเงิน

แปรปรวนไปตามมีจำนวนบุคคลที่ฟังฟัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอร์นฟอโรนี (Bonforoni) พบว่า ข้าราชการครูที่มีจำนวนบุคคลที่ฟังฟัง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการจัดหาเงินมากกว่าข้าราชการครูที่ไม่มีจำนวนบุคคลที่ฟังฟัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรรัตน์ วงศ์จันทร์ (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครูโรงเรียนโยธินบูรณะ ผลการวิจัยพบว่า จำนวนสมาชิกที่อยู่ในอุปการะมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนเงินออมของครูโรงเรียนโยธินบูรณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของธมกร กาญจน์ทร์ดี (2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า จำนวนผู้อยู่ในความอุปการะ มีความสัมพันธ์กับระดับการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) พฤติกรรมการด้านการใช้จ่ายเงินแปรปรวนไปตามระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอร์นฟอโรนี (Bonforoni) พบว่า ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินมากกว่าข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าและเท่ากับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ศักดิ์อุตมขจร (2543) ได้ศึกษาการแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลของประชาชนกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน จะมีพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลแตกต่างกัน ส่วน เฉลิมศักดิ์ รอดเกลี้ยง (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการออมในด้านระดับการออม รูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน รูปแบบการออมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน และวัตถุประสงค์ในการออมต่างกัน และ ประเมศวร์ ว่องพิริยพงศ์ (2551) ได้ศึกษาการออมและการลงทุนของพนักงานภาคเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขนาดและรูปแบบการลงทุนในตราสาร คือ ระดับการศึกษา

2. ตามสมมติฐานข้อที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมและด้านย่อย ของข้าราชการครูที่มีระเบียบวินัย และการรับรู้ข่าวสารทางการเงินแตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย โดยพบผลการศึกษา ดังนี้ 2.1) พฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านรวมจะแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความมีระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบในกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีเพียงกลุ่มเดียว และ 2.2) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้าน การจัดหาเงินจะแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความมีระเบียบวินัยและการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบในกลุ่มครูผู้ช่วยเพียงกลุ่มเดียว และด้านการใช้จ่ายเงินพบในกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีเพียงกลุ่มเดียวเช่นกัน

สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นสนับสนุนสมมติฐานข้อ 1.2

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงว่าข้าราชการผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรม การจัดการทางการเงินด้านรวมมากกว่าข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าและเท่ากับปริญญาตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ศักดิ์อุดมขจร (2543) ได้ศึกษาการแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลของประชาชนกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน จะมีพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลแตกต่างกัน ส่วน เฉลิมศักดิ์ รอดเกลี้ยง (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมในด้านระดับการออมรูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน รูปแบบการออมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน และวัตถุประสงค์ในการออมต่างกัน และ ประเมศวร์ ว่องพิริยพงศ์ (2551) ได้ศึกษาการออมและการลงทุนของพนักงานภาคเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขนาดและรูปแบบการลงทุนในตราสาร คือ ระดับการศึกษา

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงินรายด้าน 2 ด้าน พบว่า 1) พฤติกรรมการด้านการจัดหาเงินแปรปรวนไปตามครูผู้ช่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอร์นฟอโรนี (Bonforoni) พบว่า ครูผู้ช่วยจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการจัดหาเงินมากกว่าครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมกร กาญจน์ทร์ดี (2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับระดับการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้สามารถอภิปรายได้ว่าเนื่องจากครูผู้ช่วยเป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่ากลุ่มข้าราชการครู มีเวลาส่วนตัวมาก มีภาระน้อย จึงต้องขยันทาเงินให้มากขึ้น 2) พฤติกรรมการด้านค่าใช้จ่ายเงินแปรปรวนไปตามระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอร์นฟอโรนี (Bonforoni) พบว่า ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินมากกว่าข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าและเท่ากับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ศักดิ์อุดมขจร (2543) ได้ศึกษาการแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลของประชาชนกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน จะมีพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลแตกต่างกัน ส่วน เฉลิมศักดิ์ รอดเกลี้ยง (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมในด้านระดับการออม รูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน รูปแบบการออมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน และวัตถุประสงค์ในการออมต่างกัน และ ประเมศวร์ ว่องพิริยพงศ์ (2551) ได้ศึกษาการออมและการลงทุนของพนักงานภาคเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขนาดและรูปแบบการลงทุนในตราสาร คือ ระดับการศึกษา

3. ตามสมมติฐานที่ 2: กลุ่มปัจจัยจิตลักษณะ (ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความมีระเบียบวินัย) และกลุ่มปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม (การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงิน) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู ได้มากกว่ากลุ่มปัจจัยกลุ่มเดียว ในกลุ่มรวม

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรทางจิต คือ ความมีระเบียบวินัย พบอิทธิพลทุกกลุ่ม ส่วนลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน พบอิทธิพลเกือบทุกกลุ่ม เมื่อนำกลุ่มตัวแปรสังคมเข้ามาวิเคราะห์ร่วม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น คือ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social cognitive theory) ของแบนดูรา (Bandura) เพื่อให้สอดคล้องกับการอธิบายถึงพฤติกรรมที่ประกอบด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ทั้งนี้ ปัจจัยภายในพบว่าการมีความมีระเบียบวินัย และปัจจัยภายนอกคือการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ซึ่งเป็นเงื่อนไขและเป็นสิ่งเร้าให้เกิดพฤติกรรมจัดการทางการเงิน เพราะความมีระเบียบวินัย เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการวางแผนการดำเนินชีวิต เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างสำเร็จ มีการจัดการทางการเงินให้ดำเนินการตามแผน และเมื่อมีการนำเงื่อนไขทางสังคมได้แก่การเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเงินเข้ามา ร่วมทำนายพฤติกรรมทำให้มีอำนาจการทำนายถึงพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครูได้สูงขึ้น เพราะเงื่อนไขทางสังคมสร้างให้เกิดความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนครู เป็นต้น ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบแผนของการออมของผู้อื่นและนำมาสู่การวางแผนการออมเงินจากบุคคลรอบข้าง ประกอบกับเมื่อมีการตั้งเป้าหมายของอนาคตแล้วยิ่งทำให้มีกระบวนการจัดการทางการเงินมีทิศทางมากยิ่งขึ้นส่งผลต่อมีอำนาจการทำนายพฤติกรรมจัดการทางการเงินได้ดีกว่ากลุ่มปัจจัยกลุ่มเดียว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ข้าราชการครู เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจัดการด้านการเงินของข้าราชการครู ประกอบด้วยปัจจัยทางจิต ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ความมีระเบียบวินัย ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญกับข้าราชการครูในการกำหนดเป้าหมายในการใช้จ่ายเงิน เช่น 1) การวางแผนรายจ่ายระยะสั้นระยะยาวในการใช้จ่าย เพื่อเป็นการประเมินสถานะของตนเองและความสามารถในการจัดการรายจ่ายได้ให้เพียงพอกับรายจ่าย เป็นต้น 2) วางแผนการจัดหาและใช้จ่ายเงิน เมื่อมีการกำหนดช่วงเวลาแล้วควรมีการวางแผนกิจกรรมที่ต้องทำเพื่อเป็นการจัดการรายจ่ายเพิ่มหรือควบคุมรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น การขายอาหาร การผลิตสินค้าทำมือ การรับสอนพิเศษตามบ้าน ยกเลิกการรับประทานกาแฟในราคาแพง เป็นต้น ซึ่งในส่วนนี้การรับรู้ข่าวสารด้านการเงินมีความเกี่ยวข้องอย่างมากเพราะเป็นการเพิ่มทางเลือกในการตัดสินใจถึงรูปแบบกิจกรรมและระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสมกับชีวิตประจำวันและบทบาทหน้าที่ของ

ตนเอง 3) ควบคุมตนเองและการควบคุมตนเองให้เกิดพฤติกรรมจัดการด้านการเงินที่เหมาะสม โดยข้าราชการครูต้องยึดหลักการมีระเบียบวินัย มีความเที่ยงตรงในการชำระหนี้ ควบคุมตนเอง เพื่อให้ดำเนินชีวิตไปตามแผนที่ได้วางไว้

2. โรงเรียน เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินของข้าราชการครูคือ การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอให้โรงเรียนเป็นสถานที่ทำงานที่มีความใกล้ชิดต่อข้าราชการครู ควรมีการจัดตั้งคลินิกการเงินในแต่ละเขตพื้นที่ เพื่อให้คำปรึกษาและการเผยแพร่แนวทางการออมเงิน แนวทางการจัดหาเงินเพิ่ม โดยการวางแผนการเงินร่วมกันกับผู้มีความชำนาญ มีการส่งข้อความ (Message) ทางมือถือหรืออีเมลเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารในด้านการสนับสนุนการจัดหารายได้ เช่น การเปิดพื้นที่สำหรับการรวมกลุ่มขายสินค้าทำมือ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาต่อยอดองค์ความรู้เพื่อค้นหาแนวทางการจัดการทางการเงินจากข้าราชการครูที่มีพฤติกรรมจัดการทางการเงินดีเด่น เป็นกรณีศึกษา โดยการดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะในการศึกษาครั้งนี้ได้เห็นถึงสาเหตุและปัจจัยในการทำนายด้านการจัดการทางการเงินแล้วแต่ยังไม่ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม สอดคล้องต่อข้าราชการครู ที่มีความเกี่ยวข้องกับความคิดหวังของสังคม การเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์ ดังนั้นควรมีการศึกษาที่ลึกซึ้งเพื่อนำมาสู่การคลี่คลายแนวทางการจัดการด้านการเงินของกรณีศึกษาข้าราชการครูต่อไป

2. จากผลการศึกษาทำให้ทราบถึงปัจจัยทางจิตและทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจัดการทางการเงิน ดังนั้นเพื่อนำไปสู่การศึกษาที่ต่อยอดจากงานวิจัยครั้งนี้จึงควรมีการสร้างโปรแกรมเพื่อทำการศึกษาวิจัยเชิงทดลองกับกลุ่มครูในการพัฒนาพฤติกรรมด้านจัดการทางการเงินต่อไป โดยโปรแกรมนั้นควรมุ่งเน้นการพัฒนาทางจิต ในด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง ความมีระเบียบวินัย และการมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการด้านการเงิน และในด้านสังคมควรมุ่งเน้นการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน และการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน เป็นสำคัญยกตัวอย่างกิจกรรมที่ควรมีในโปรแกรมการทดลอง คือควรเริ่มต้นจัดกิจกรรมด้วยการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมกับตนเอง ร่วมกับการมีสนับสนุนข้อมูลทางเลือกในการจัดหาเงินและการใช้จ่ายเงิน มีการเล่าแนวทางจากผู้ที่ประสบความสำเร็จในด้านการเงินในวัยเกษียณ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการจัดการด้านการเงิน ทำให้เห็นถึงข้อดีของการออมในวันนี้เพื่ออนาคตที่ดีของตนเองในวันข้างหน้า ซึ่งการพบปะแลกเปลี่ยนในการทำกิจกรรมยังสร้างให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างแหล่งสนับสนุนทั้งด้านการเงิน ด้านกำลังใจ และด้านวัสดุอุปกรณ์ จากเพื่อนครูด้วยกันและจากผู้บริหาร ทำให้มีกำลังใจในการควบคุมตนเองเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ. (2551). ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์. (2556). การจัดการการเงิน. กรุงเทพฯ:
- ชูชัย สมितिไกร. (2554). พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991).
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2527). ประมวลบทความทางวิชาการ ตอน1 : จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2529). ประมวลบทความทางวิชาการ ตอน2 : การพัฒนาจิตใจของข้าราชการ: หลักและแนวปฏิบัติทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2538). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ตฤตถ์ นพคุณ. (2548, พฤศจิกายน-ธันวาคม). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 6: 41-42.
- ทรงพันธ์ ชินศิริพันธ์. (2555). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทอดศักดิ์ ศรีสุพล. (2535). เศรษฐศาสตร์มหภาค 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศึกษากกรมการศาสนา.
- ธรรณัธน์ย์ อำภานุกิจ. (2551). ลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชัยญลักษณ์ เวชศาสตร์. (2552). การทดสอบความเป็นตัวแปรปรับในโมเดลเชิงสาเหตุของ
การบริหารการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ปรินญาณินพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระ ภูตระกูล. (2550). มี 10 ล้านก่อน 60 ต้องทำอะไร. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: 1759
Double A Print Express.
- เบญจวรรณ บุญคลี. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีวินัยทางการเงินของครู: ศึกษากรณี
ครูในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป จินนี. (2540). เอกสารประกอบการสอนวิชา การวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับ
พฤติกรรมสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (ม.ป.ป.). วินัย: เรื่องที่ใหญ่กว่าที่คิด. รวมบทความคัดสรรเนื่องใน
วาระครบรอบวันสถาปนา 49 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยดา สมบัติวัฒนา. (2554). แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยควบคุมพฤติกรรมการ
ออมของบุคคลช่วงว่างรากฐานการทำงานตอนต้นในเขตเมืองหลวง. ปรินญาณินพนธ์
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. (สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการสอนวิชา เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น. คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์
- รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2553). การบริหารการเงินส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- วรวิมล ก้องเสียง. (2549). การวางแผนการใช้เงินของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมาลีวิทย์ พัทยา
เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาถิน. (2555). หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ:
อักษรสัมพันธ์ (1987).
- วิชุดา สุวรรณประภา. (2549). การวิเคราะห์รายได้และค่าใช้จ่ายของข้าราชการสำนักงานศาล
ปกครอง. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- วีระพล บดีรัฐ. (2547). เงินทองของมีค่า ระดับชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3). กรุงเทพฯ:
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ศิรินุช อินละคร. (2548). การเงินบุคคล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2548). เศรษฐศาสตร์.
กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- สาลินี คนบุญ. (2547). *พฤติกรรมการใช้จ่ายของเด็กรุ่นในจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การพัฒนาคอปรวัและสังคม) นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- สุขใจ น้าผุด. (2545). *กลยุทธ์การบริหารการเงินส่วนบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุดารัตน์ พิมพ์รัตนกานต์. (2555). *การเงินส่วนบุคคล*. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991).
- . (2558). *ทักษะชีวิตและสังคม*. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991).
- หทัยรัตน์ มาประณีต. (2549). *ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมออมของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. รายงานวิจัย. ทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี 2549.
- . (2549). *ปัจจัยเชิงสังคมและจิตวิทยาต่อพฤติกรรมออมของสตรีในชุมชนเมืองยากจน*. รายงานวิจัย. ทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี 2549.
- อนิวัช แก้วจำนงค์; และคณะ. (2553). *เศรษฐกิจและการจัดการในโลกปัจจุบัน*. สงขลา.
- Ausubel, Devid P. (1965). *Ego Development and The Personality*. 3rd ed. New York: Grune and Stratian.
- Bandura, A (1986). *Social Foundations of Thought and Action*. Englewood Cliff, New Jersey; Prentice-Hall.
- Megginson, Leon C. (1972). *Personal A Behavioral Approach to Administration*. Homewood, Illinois.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics; An introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-สกุล	สถานที่ทำงาน
1. อาจารย์ ดร.สุดารัตน์ ดันติวิวัฒน์	สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.ศรัณย์ พิมพ์ทอง	สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.พิชญานี ภู่อระกุล	สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

คุณภาพเครื่องมือและเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 15 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการเงิน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.531
2	.557
3	.749
4	.437
5	.595
6	.480
7	.569
8	.450
9	.677
10	.750
11	.260
12	.364
13	.536
14	.467
15	.515
16	.452
17	.524
18	.267
19	.666
20	.668
21	.551
22	.482
23	.656
24	.786
25	.697
26	.610
27	.668
28	.333
29	.505
30	.680
31	.352
32	.400
33	.553
34	.644

ตาราง 15 ต่อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
35	.686
36	.661
37	.711
38	.662
39	.558
40	.441
41	.575
42	.610
43	.451
44	.551
45	.642
46	.572
47	.409
48	.489
49	.579
50	.413

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .949

ตาราง 16 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.645
2	.562
3	.557
4	.828
5	.272
6	.354
7	.473
8	.463
9	.408
10	.634
11	.319

ตาราง 16 ต่อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
12	.362
13	.704
14	.268
15	.558

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .858

ตาราง 17 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความมีระเบียบวินัย

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.504
2	.605
3	.517
4	.668
5	.744
6	.445
7	.735
8	.578
9	.605
10	.665
11	.509
12	.613
13	.552
14	.556
15	.542
16	.640

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .900

ตาราง 18 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรับรู้ข่าวสารทางการเงิน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.668
2	.734
3	.792
4	.805
5	.794
6	.877
7	.766
8	.831
9	.884
10	.558
11	.764
12	.517
13	.639
14	.699
15	.785
16	.746
17	.823
18	.882
19	.761
20	.720

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .966

ตาราง 19 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.495
2	.627
3	.767
4	.738
5	.761
6	.797
7	.758
8	.633
9	.807
10	.782
11	.736
12	.545
13	.648
14	.799
15	.760
16	.699
17	.548

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .946

ตาราง 20 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแบบอย่างที่ดีทางการเงิน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.810
2	.404
3	.766
4	.704
5	.772
6	.741
7	.388
8	.334
9	.696
10	.685
11	.409
12	.480
13	.419
14	.252
15	.234
16	.582
17	.312
18	.657
19	.439
20	.211

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .872

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวท่าน

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมคำในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและเป็นความจริงที่สุด

1. เพศ
 ชาย
 หญิง
2. ตำแหน่ง
 2.1 ครูผู้ช่วย
 2.2 ครู
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
 ปริญญาตรี/เทียบเท่า
 สูงกว่าปริญญาตรี
4. จำนวนบุคคลที่พึงพิงท่าน ..... คน
5. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวท่าน
 มีเงินเหลือเก็บ
 ไม่มีเงินเหลือเก็บ

คำแนะนำวิธีการตอบ

เพื่อให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ได้อย่างรวดเร็วและง่ายขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะวิธีการตอบดังนี้

ขั้นที่ 1 อ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจ

ขั้นที่ 2

2.1 ขอให้ท่านคิดว่า ข้อความนี้เป็น “จริง” หรือ “ไม่จริง” สำหรับท่าน หรือ

2.2 ขอให้ท่านคิดว่า ข้อความนี้เป็น “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” สำหรับท่าน

ขั้นที่ 3

ถ้า “จริง” ขอให้คิดว่า เป็นจริงมากน้อยเพียงใด มี 3 ระดับ คือ

1) จริงเล็กน้อย	ขีด	✓	ที่ “ค่อนข้างจริง”
1) จริงปานกลาง	ขีด	✓	ที่ “จริง”
1) จริงมาก	ขีด	✓	ที่ “จริงที่สุด”

ถ้า “ไม่จริง” ขอให้คิดว่า ไม่จริงมากน้อยเพียงใด มี 3 ระดับ คือ

1) ไม่จริงเล็กน้อย	ขีด	✓	ที่ “ค่อนข้างไม่จริง”
1) ไม่จริงปานกลาง	ขีด	✓	ที่ “ไม่จริง”
1) ไม่จริงมาก	ขีด	✓	ที่ “ไม่จริงเลย”

ตัวอย่างเช่น

(0) ฉันตัดสินใจออมเงินทุกเดือนก่อนนำมาใช้จ่าย

✓

.....
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครู

คำแนะนำ โปรดอ่านข้อความที่ละข้อให้เข้าใจแล้วพิจารณาว่าข้อความเหล่านี้เป็นความจริงมากน้อยเพียงใด และตัดสินใจเลือกโดยทำเครื่องหมาย ✓ เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

แบบวัดชุดที่ 1 : เงินจ้ำอยู่แห่งใดนะ

1. ข้าพเจ้าทำงานเพิ่มเพื่อจัดหาเงินเมื่อมีโอกาส

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอเพื่อเปิดโอกาสให้มีช่องทางในการเพิ่มรายได้สุจริต

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. ข้าพเจ้าปรึกษาหารือกับสมาชิกในครอบครัวเพื่อเพิ่มโอกาสในการเพิ่มรายได้ที่สุจริต

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. ข้าพเจ้าใช้หลักธรรมมายึดถือปฏิบัติอย่างมีสติในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อเพิ่มรายได้

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. ข้าพเจ้ายึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องเตือนใจในการวางแผนทางการเงินเพื่อเพิ่มรายได้

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ข้าพเจ้าหาเงินเพิ่มโดยทำธุรกิจส่วนตัวเป็นอาชีพที่สุจริต

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้านำเงินไปลงทุนที่พอเหมาะกับอาชีพของตนเอง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. ข้าพเจ้ามีอาชีพเสริมทำในช่วงนอกเวลาราชการเช่น ขายของ สอนพิเศษ

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

9. ข้าพเจ้าพยายามจัดหารายได้ให้เข้ามาเพื่อมีไว้เตรียมให้เพียงพอสำหรับดำรงชีวิตในอนาคต

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

10. ข้าพเจ้าเตรียมจัดหารายได้ให้มีเงินเหลือไว้สำรองยามฉุกเฉิน

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

11. ข้าพเจ้าเก็บสะสมเงินไว้ให้มากพอสำหรับใช้เมื่อยามเกษียณอายุราชการ

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

12. ข้าพเจ้าเก็บออมเงินเพิ่มในระยะยาวอย่างมั่นคง เช่น หุ้น พันธบัตร สลากออมสิน สลาก ธ.ก.ส. กองทุนระยะยาว กองทุนเลี้ยงชีพ เป็นต้น

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

13. ข้าพเจ้าออมเงินเพื่อให้มีใช้ในอนาคตโดยเก็บสะสมผ่านโครงการของรัฐหรือหน่วยงานรัฐ เช่น กบข. หุ้นสหกรณ์ เป็นต้น

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

14. ข้าพเจ้าฝากเงินกับธนาคาร /สถาบันการเงินไว้หลากหลายประเภท ตามความเหมาะสมกับฐานะตนเอง

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

15. ข้าพเจ้าศึกษาหาความรู้ทางการเงินเพิ่มเพื่อมาใช้ในการบริหารการเงินของตนเอง

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

16. ข้าพเจ้าศึกษาต่อเพิ่มวุฒิการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการจัดการรายได้เพิ่มจากการเลื่อน
ชั้น เลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

17. ข้าพเจ้าเก็บสะสมออมเงินด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีต่างๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

18. ข้าพเจ้าฝากเงินแบบประจำที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงโดยกำหนดจำนวนปีห้ามถอนก่อนกำหนด

_____   _____   _____   _____   _____   _____
จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

19. ข้าพเจ้ามีความเพียรในการประกอบอาชีพเพื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น

_____   _____   _____   _____   _____   _____
จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

20. ข้าพเจ้าหาเงินโดยยึดคติที่ว่า “อย่าอนตั้นสาย อย่าอายทำกิน อย่าหมิ่นเงินน้อย อย่าคอย
วาสนา”

_____   _____   _____   _____   _____   _____
จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

แบบวัดชุดที่ 2 : เงินชอบหนีไปเที่ยว

21. ข้าพเจ้าวางแผนการใช้จ่ายเงินให้มีความพอดีโดยไม่เกินงบที่ตั้งไว้

_____   _____   _____   _____   _____   _____
จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

22. ข้าพเจ้าตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอยู่เสมอว่าใช้จ่ายเงินในสิ่งที่จำเป็น คุ่มค่า และเกิดประโยชน์
จริง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

23. ข้าพเจ้ายึดหลักกรรมทางศาสนา ประกอบการตัดสินใจเพื่อการใช้จ่ายเงินอย่างมีสติ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

24. ข้าพเจ้านำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแผนและการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

25. ข้าพเจ้ารับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่เสนอผลเสียจากการเป็นหนี้มาปรับใช้ให้ระมัดระวังเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินเกินตัว

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

26. ข้าพเจ้าวางแผนการใช้จ่ายเงินล่วงหน้าเป็นรายวัน / เดือน / ปี

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

27. ข้าพเจ้าเลือกซื้อสินค้าที่ตรงกับความต้องการใช้จริงในช่วงที่ลดราคา

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

28. ข้าพเจ้าเลือกซื้อสินค้าเป็นแพ็ค / ยกห่อ / ยกโหล เพื่อราคาที่ถูกลงและจ่ายเงินน้อยลง

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

29. ข้าพเจ้าเลือกซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวในราคาที่ไม่แพงเท่านั้น เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องสำอาง เป็นต้น

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

30. ข้าพเจ้าเลือกซื้อสิ่งของ เครื่องใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการใช้งาน ราคาไม่แพง ได้อย่างคุ้มค่า

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

31. ข้าพเจ้าจัดบันทึกรายจ่ายประจำวันเพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

32. ข้าพเจ้าจัดทำบัญชีครัวเรือน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

33. ข้าพเจ้าจ่ายเงินช่วยเหลือสังคมต่างๆ อย่างพอเหมาะกะกับฐานะตนเองโดยไม่เดือดร้อน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

34. ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินอย่างคุ้มค่าเพื่อการดำรงชีพได้ตามที่จัดสรรไว้

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

35. ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินโดยยึดคติที่ว่า "มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์ มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน"

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

36. ข้าพเจ้าใช้สิ่งของในการอุปโภคบริโภคอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย หรือหุรหุราจนเกินไป

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

37. ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด เพื่อให้มีเงินเหลือเก็บไว้ใช้ในอนาคต

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

38. ข้าพเจ้าพยายามลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นทุกเรื่องในการดำรงชีวิตประจำวัน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

39. ข้าพเจ้าจัดลำดับความสำคัญ/ความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินในเรื่องต่างๆ โดยไม่ใช้จ่ายในคราวเดียวกัน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

40. ข้าพเจ้าวางแผนการใช้จ่ายเงินทุกครั้ง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

41. ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินอย่างระมัดระวัง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

42. ข้าพเจ้าคิดถึงความจำเป็นของสิ่งที่ซื้อเสมอเมื่อเวลาจะซื้อของ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

43. เมื่อข้าพเจ้าพบของที่ถูกใจ ข้าพเจ้าจะเก็บเงินให้พอจึงจะซื้อโดยไม่หยิบยืมใคร

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

44. เมื่อข้าพเจ้าได้รับเงิน ข้าพเจ้าจะจัดสรรเงินจำนวนหนึ่งมาเป็นเงินออมก่อน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

45. ข้าพเจ้าซื้ออาหารแต่ละมื้อ ให้พอรับประทานเพื่อไม่ให้เหลือทิ้ง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

46. ข้าพเจ้าพยายามควบคุมค่าโทรศัพท์มือถือไม่ให้เกินจากที่โปรโมชั่นที่เลือกไว้

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

47. ข้าพเจ้ามักซื้อสิ่งของเครื่องใช้ตามเพื่อน โดยไม่ค่อยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยของตนเอง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

48. ข้าพเจ้าใช้เงินส่วนใหญ่ไปกับการซื้อเสื้อผ้าเครื่องใช้ตามแฟชั่นนิยม

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริ่งที่สุด   จริ่ง   ก่อนข้างจริ่ง   ก่อนข้างไม่จริ่ง   ไม่จริ่ง   ไม่จริ่งเลย

49. ข้าพเจ้าพยายามใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นเพื่อให้มีเงินเหลือเก็บไว้บ้าง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริ่งที่สุด   จริ่ง   ก่อนข้างจริ่ง   ก่อนข้างไม่จริ่ง   ไม่จริ่ง   ไม่จริ่งเลย

50. ข้าพเจ้ามักจะรับประทานอาหารนอกบ้าน โดยเฉพาะร้านอาหารใหม่ๆ เพื่อชวนครอบครัวหรือเพื่อนๆ ไปภายหลัง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริ่งที่สุด   จริ่ง   ก่อนข้างจริ่ง   ก่อนข้างไม่จริ่ง   ไม่จริ่ง   ไม่จริ่งเลย

ตอนที่ 3 ปัจจัยจิตลักษณะ

แบบวัดชุดที่ 3 : ความหวังข้างหน้า

1. ข้าพเจ้าคิดว่า “อดเปรี้ยวไว้กินหวาน” เป็นความคิดของคนที่ไม่ฉลาดนัก

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริ่งที่สุด   จริ่ง   ก่อนข้างจริ่ง   ก่อนข้างไม่จริ่ง   ไม่จริ่ง   ไม่จริ่งเลย

2. ข้าพเจ้าไม่เห็นจำเป็นต้องระวังตัวเมื่อขึ้นโดยสารประจำทาง เพราะไม่ได้มีสิ่งมีค่าติดตัว

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริ่งที่สุด   จริ่ง   ก่อนข้างจริ่ง   ก่อนข้างไม่จริ่ง   ไม่จริ่ง   ไม่จริ่งเลย

3. ข้าพเจ้าเห็นว่า “สิบเบี้ยไถลมือ” สำคัญกว่า “ซำๆ ได้พำรสองเล่มงาม”

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริ่งที่สุด   จริ่ง   ก่อนข้างจริ่ง   ก่อนข้างไม่จริ่ง   ไม่จริ่ง   ไม่จริ่งเลย

4. ไม่จำเป็นที่ข้าพเจ้าต้องวางแผนเกี่ยวกับความก้าวหน้าในอนาคต เพราะอนาคตเป็นเรื่องที่ยังไม่เกิดขึ้น

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริ่งที่สุด   จริ่ง   ก่อนข้างจริ่ง   ก่อนข้างไม่จริ่ง   ไม่จริ่ง   ไม่จริ่งเลย

5. ความใจเร็วด่วนได้ มักทำให้เราพลาดโอกาสดีๆ ที่เกิดขึ้นในภายหลัง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริ่งที่สุด   จริ่ง   ก่อนข้างจริ่ง   ก่อนข้างไม่จริ่ง   ไม่จริ่ง   ไม่จริ่งเลย

6. เมื่อเริ่มทำงานชิ้นใหญ่ๆ ข้าพเจ้ามักกำหนดเป้าหมายเป็นขั้นๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้าไม่เคยประเมินตนเองว่า ข้าพเจ้าได้ทำอะไรไปแล้วบ้างตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. เมื่อวันไหนที่ใช้เงินเกินกว่าที่กำหนดไว้ วันถัดมาจะต้องใช้ให้น้อยกว่าเดิม

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. ข้าพเจ้าเก็บเงินซื้อของที่อยากได้ด้วยเงินสด แม้ว่าจะต้องใช้เวลาช้านานก็ตาม

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

10. ข้าพเจ้าคิดว่า การกระทำความดีโดยขาดผู้รู้เห็นเป็นการกระทำที่สูญเปล่า

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

11. การอยู่ในต่างถิ่น ข้าพเจ้าคิดว่าจะทำอะไรก็ได้เพราะไม่มีใครรู้จักเรา

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

12. หากข้าพเจ้าพบเห็นของที่อยากได้มากแม้จะมีราคาแพง ข้าพเจ้าจะตัดสินใจซื้อและยอมอดในภายหลัง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

13. ข้าพเจ้ามักทนรอานานไม่ได้ หากต้องการหรืออยากได้ในสิ่งใดมาก

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

14. ข้าพเจ้าเห็นด้วยและได้ลงมือประหยัดน้ำ – ไฟ และทรัพยากรของชาติเพื่อให้เหลือถึงคนรุ่นหลัง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

15. หากข้าพเจ้าเห็นว่า การทำดีของข้าพเจ้าไม่ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า ข้าพเจ้าจะหยุดการกระทำนั้นทันที

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

แบบวัดชุดที่ 4 : คนเข้มงวด

1. ข้าพเจ้ารีบไปทำงานแต่เช้าทุกวัน เพื่อไม่ให้เลยเวลาทำงาน 8.30 น.

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. ข้าพเจ้าแต่งกายให้สะอาดเรียบร้อย มีบุคลิกภาพดีอยู่เสมอ

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

3. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎจราจรทุกครั้งเมื่ออยู่บนท้องถนน

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. ข้าพเจ้าเข้าแถวต่อคิวตามลำดับ เช่น ชื่อของ

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. ข้าพเจ้ามักจะทิ้งขยะตามจุดที่ตั้งถังขยะไว้

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ข้าพเจ้าเข้า – ออกงานตามเวลาที่หน่วยงานกำหนดไว้

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. ข้าพเจ้าใช้ทางม้าลาย หรือสะพานลอยทุกครั้งเมื่อข้ามถนน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. ข้าพเจ้าแต่งกายตามชุด /รูปแบบที่หน่วยงานกำหนดในแต่ละวัน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

10. ข้าพเจ้าเปิด-ปิด ไฟฟ้า /เครื่องปรับอากาศ ตามเวลาที่หน่วยงานกำหนด

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

11. ข้าพเจ้าประพฤติตนให้เป็นคนดีตามคำสั่งสอนของบิดามารดา

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

12. ข้าพเจ้าประพฤติตนตามกฎระเบียบของหน่วยงาน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

13. ข้าพเจ้าตรวจงานนักเรียนให้เสร็จเรียบร้อยก่อนกลับบ้านทุกวัน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

14. ข้าพเจ้าเตรียมการสอนทุกครั้งก่อนถึงวันจริง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

15. ข้าพเจ้ามักจะผลัดวันประกันพรุ่งอยู่บ่อยๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

16. ข้าพเจ้าจะวางแผนการทำงานก่อนลงมือทำจริง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 4 ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม

แบบวัดชุดที่ 5 : ข่าวสารที่ควรทราบ

1. ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารจากนิตยสารที่เกี่ยวกับการออมเงินเป็นประจำ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารโครงการออมเงินต่างๆ ทางสื่อต่างๆ เป็นประจำ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. เมื่อข้าพเจ้าเห็นประกาศเชิญชวนให้เข้าร่วมโครงการการออมเงินต่างๆ จะให้ความสนใจเป็นพิเศษ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือหรือบทความนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด การออมเงิน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารทางออนไลน์ที่เกี่ยวกับเรื่องการออมเงิน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ข้าพเจ้าติดตามรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารและประโยชน์ของโครงการออมเงิน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารบนบอร์ดประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียนในเรื่องเกี่ยวกับโครงการออมเงิน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. ข้าพเจ้ามักฟังรายการวิทยุ ที่มีข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวข้องกับโครงการออมเงิน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารการออมเงินจากแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของสถาบันการเงิน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

10. ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรู้จักประหยัดและการออมผ่านทางสื่อต่างๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

11. ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลข่าวสารการณรงค์ ส่งเสริมการประหยัดและการออมของทางราชการ หรือ รัฐบาล

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

12. ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลข่าวสาร การรณรงค์ ส่งเสริมการประหยัดและการออมทางสื่อต่างๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

13. ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลข่าวสาร การรณรงค์ส่งเสริมการประหยัดและการออมจากหน่วยงานราชการ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

14. ข้าพเจ้าชมรายการรณรงค์ ส่งเสริมการวางแผนการออม เช่น โฆษณาการออม 1 ส่วน ใช้ 3 ส่วน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

15. ข้าพเจ้าเข้าฟังการเสวนา และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประหยัด การออม หรือการทำบัญชีครัวเรือน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

16. ข้าพเจ้ารับรู้เรื่องราวการออมจากหนังสือการ์ตูน เช่น “มาออมกันเถอะ”

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

17. ข้าพเจ้าดำเนินชีวิตอย่างประหยัดตามการรณรงค์ส่งเสริมการประหยัดและการออมผ่านสื่อต่างๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

18. ข้าพเจ้าวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างถูกต้องเหมาะสมตามการรณรงค์ ส่งเสริมการประหยัดและการออมผ่านสื่อต่างๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

19. ข้าพเจ้านำเงินไปออมตามการรณรงค์ ส่งเสริมการประหยัดและการออมผ่านสื่อต่างๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

20. ข้าพเจ้าใช้วิธีการจัดการและบริหารการเงินตามวิธีการที่เสนอไว้ในนิตยสาร วารสารต่างๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

แบบวัดชุดที่ 6 : ใครจะช่วยให้เราได้

1. ผู้บริหารพูดให้กำลังใจ เมื่อทราบว่าข้าพเจ้าทุ่มเทกับการประหยัดค่าใช้จ่าย

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ผู้บริหารเคยกล่าวยกย่องข้าพเจ้าที่สามารถฝึกฝนตัวเองให้ทำบันทึกรายรับ – รายจ่าย ได้อย่างต่อเนื่อง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. การจัดทำบัญชีครัวเรือนมาจากที่ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์หลายด้านจากเพื่อนครู

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. เพื่อนครูนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการเศรษฐกิจพอเพียงมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับข้าพเจ้าบ่อยครั้ง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาที่ดีเกี่ยวกับแหล่งความรู้ด้านการเงิน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ข้าพเจ้าได้รับสื่อที่ให้ความรู้ในการบริหารการเงินส่วนบุคคลจากเพื่อนครู

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการทำสมุดบันทึกบัญชีครัวเรือนจากเพื่อนครู

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. หลายครั้งที่ผู้บริหารมาสอบถามว่าสมุดบันทึกบัญชีครัวเรือนเพียงพอไหม

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. เพื่อนครูเคยสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์หลายอย่าง เพื่อช่วยในการจัดการเงิน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

10. เพื่อนครูกล่าวชม เมื่อทราบว่าข้าพเจ้าสามารถลดรายจ่ายได้จากการจดบันทึกบัญชีครัวเรือน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

11. ข้าพเจ้าเคยเห็นเพื่อนครูแสดงความสนใจขยอดเงินที่ข้าพเจ้าสามารถลดรายจ่ายได้

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

12. เพื่อนครูสนับสนุนให้ข้าพเจ้ารู้จักการวางแผนการใช้จ่ายอย่างประหยัด

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

13. เพื่อนครูให้กำลังใจข้าพเจ้าที่เริ่มรู้จักออมเงิน แม้ทีละเล็กละน้อย

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

14. เพื่อนครูของข้าพเจ้าชี้แจงถึงประโยชน์ของการเก็บออมเงินบ่อยครั้ง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

15. ผู้บริหารชมเชยที่ข้าพเจ้าวางแผนและมีเงินฝากธนาคารเพิ่มขึ้นทุกเดือน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

16. ข้าพเจ้าได้รับคำอธิบายอย่างชัดเจนจากเพื่อนครูเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำบัญชีครัวเรือน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

17. เพื่อนครูนำไปฝากเงินของสหกรณ์ /ธนาคารมาให้ข้าพเจ้าทุกเดือน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

แบบวัดชุดที่ 7 : ต้นแบบการปฏิบัติ

1. บิดามารดาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้มีระเบียบและวางแผนในการใช้จ่ายเงิน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. บิดามารดามีความระมัดระวังในการใช้จ่ายเงิน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. บิดามารดาสอนให้ข้าพเจ้าวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เพียงพอทุกเดือน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. บิดามารดาใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. บิดามารดาเป็นแบบอย่างในการออม

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. บิดามารดาสอนให้ข้าพเจ้ารู้จักบริหารการหา-การใช้จ่ายเงินหรือให้คำปรึกษาแก่ข้าพเจ้า

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. บิดามารดาคอยสอดส่องดูแลในการใช้จ่ายเงินของข้าพเจ้าอย่างใกล้ชิด

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. บิดามารดาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ข้าพเจ้าในการใช้จ่ายเงินเกี่ยวกับการกินอยู่อย่างประหยัด

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. บิดามารดาเป็นผู้ให้คำแนะนำที่ดีแก่ข้าพเจ้าเกี่ยวกับการออม วิธีการออมและการลงทุน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

10. บิดามารดาสอนให้ข้าพเจ้ารู้จักวางแผนในการออมวิธีต่างๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

11. ข้าพเจ้าเห็นบิดามารดาซื้อสิ่งของมีเยื่อ ราคาแพงมาใช้บ่อยๆ

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

12. บิดามารดาชอบซื้ออาหารมาทีละมากๆ พอกินไม่หมดก็ทิ้งไป

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

13. บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าเห็นมารดานำเสื้อผ้าที่ขาดมาซ่อมแซมให้ใช้ได้ต่อไปเพื่อประหยัดค่าจ้างช่าง

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

14. บิดามารดาชอบรับประทานอาหารที่บ้าน มากกว่าออกไปที่ร้านข้างนอก เพราะทำเองจะประหยัดกว่า

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

15. ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นบิดามารดาเก็บออมเงินกันเลย

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

16. บิดามารดาไม่สนใจที่จะเข้าร่วมโครงการการออมเงินประเภทใด

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

17. บิดามารดาบอกว่าจะเก็บออมเงินจากรายได้ส่วนหนึ่งไว้ใช้ในยามจำเป็น

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

18. ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นมารดานำเงินไปฝากธนาคาร

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

19. บิดามารดาเคยพาข้าพเจ้าไปเปิดบัญชีที่ธนาคารตั้งแต่มัธยม เพื่อฝากเงินที่ข้าพเจ้าเก็บออมได้

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

20. ข้าพเจ้าเห็นบิดามารดานำเงินที่ออมได้ไปฝากธนาคารทุกเดือน

_____   _____   _____   _____   _____   _____
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

*****

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล
วัน เดือน ปีเกิด
ที่อยู่ปัจจุบัน

นายพนมพร เปี่ยมศิลปธรรม
7 กรกฎาคม 2518
122/25 แฟลด์วัดมกุฎกษัตริยาราม เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร 10200

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

พ.ศ. 2559

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

